SOUTH-AFRICAN ... 18 OCT 1955

No., 41—Vol.-LIII

Friday,
14th October, 1955

Registered at the G.P.O. as a Newspaper

Price 6d.

INDIAN OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Canon Collins Replies To Archbishop

Africans And Racial Equality

We publish below a full report of a Sermon preached in St. Paul's Cathedral, London, by Canon L. J. Collins, on September 11:

WE must challenge the statement made by the Archbishop of Canterbury during his recent tour of Africa and later defended by him in a letter published in 'The Observer' of Sunday, June 12. We must challenge it, because it seems to deny the very basis upon which full and fruitful human relationships can be created between the black and white races in Africa. His words have considerably upset a great number of African Christians, as well as having convinced a number of non-Christian leaders of African opinion that the Christian Churches are, as they had already feared, on the side of those who believe in white supremacy and black inferiority—a belief which, they have learned by bitter experience, leads in practice to oppression and the withholding from Africans of their just rights as human beings.

Any statement by leading representatives of a Christian Church which, however unintentional, seems to give support to those who oppress the African, denying to him his liberty and his proper status, is to be deplored: to say the least, it must be an embarrassment to anyone, African or European, who is working for the speediest possible attainment of social and political freedom of the African people.

It is probable that the Archbishop was, in this attempt to distinguish between equality in God's love and equality in God's sight, (as pointed out by the Editor of 'The Observer' in a footnote to the Archbishop of Canterbury's letter) giving the word "equal" a different meaning from that which it normally carries in this theological concept. His fear of the fallacies of egalitarianism has led him to try to make the point that God takes note of human differences (in culture, in ability, in character etc.) and so should we if we desire to build society on sound foundations. But the fact remains that "equal" in this context means to most people "equal in worth." That is to say, the usual rendering of the word implies a value judgment. No human being is qualified to judge what is the essential worth, as seen by God, of another human being: only God himself can make that judgment. And if we do so judge each other we put ourselves in the place of the Pharisees, who earned for themselves the severest condemnation of Jesus. Nevertheless if this unusual use of a word were all that is involved, there would be no need for us to do more than record that an expression had been used which has had unfortunate repercussions upon the opinion of many educated Africans, and has embarrassed many of those who, like the Archbishop himself, are concerned to bring about an end as speedily as possible to racial intolerance in Africa.

But this is not all: for the expression takes its place in the context of other statements attributed to the Archbishop both during his tour and on his return, statements which, if they were in fact made by him, would seem to some to bear out their fears that he may give a false impression of the state of affairs in the racial conflict in Africa, and so lull Christians here and elsewhere into an apathy which could prove quite fatal to the cause of Christ in Africa.

Let me quote from reports of these statements as given in cuttings from 'The Times.'

(1) From The Times' correspondent in Nyasaland: "It would be a fair parallel to say that conditions here in the Federation were the same as they were in Britain 150 years ago. In that time the great gulf between social classes had almost ceased to exist, but it was a situation which only time had solved."

(2) From a report of a speech at a luncheon given in his honour in the copperbelt. "I pray, too, you will not allow any people from outside to tell you how to solve this problem, neither from South Africa nor from England..." and "you have said 'here is a social problem, let us tackle it with goodwill and solve it as we can bit by bit'..."

(Continued on page 453)

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

Surely a NEW INDIA PROTECTION POLICY, the best of all Gifts.

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The
New India Assurance
Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.

NEW NYLON SAREE MATERIALS
——JUST ARRIVED——

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd	Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.
Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.	Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-0
Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.	Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/0
Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.	**CHILDREN'S SCHOOL WEAR** Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests, Socks. Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.
Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.	
Coloured Georgettes 45" 3/11yd.	
BLOUSES Printed Georgette and Bemberg Skippers. Huge range now at clearing Prices.	**CHAMPALS!** Plastic Fancy Tops with Heel Size 3 to 7 18/6 pair. Also Leather 8/6 & 10/6 pair

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

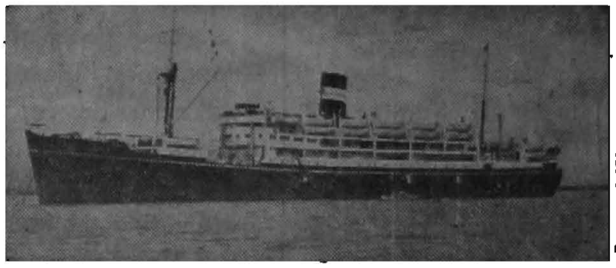

B. I. S. N. Co. Ltd.

S.S. Karanja due 29th October. Sailing 3rd November.
S.S. Kampala due 28th November. Sailing 3rd December

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever innoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Innoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES: DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £83—10—0
Second " " " " 55—0—0
Third Class Bunk 28—10—0
Muslim Special Food £11—10—0 Ordinary Food £4—17—6
Hindu Special Food £10—3—0 Ordinary Food £4—5—6

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—
SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.
390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add. "KARAMAT."

INDIAN OPINION

FRIDAY, 14TH OCTOBER, 1955

Fear Our Real Enemy

THE present is a strange situation in which we are living in South Africa. One thing the Government has succeeded in doing is to destroy peace from the minds of the people. Strange to say that while the world is exerting all its energies in searching for ways and means to bring about the much desired peace the Government of South Africa is doing everything in its power to destroy it. Neither does it want others to enjoy peace nor does it want to enjoy peace itself. For who can say that the Government is at peace, notwithstanding all its achievements in regard to passing of legislation to suit its purpose and its reign of repression. Were it at peace it would not have been having nightmares of treason and issue search warrants for a country-wide search. The Black sash women have come into existence out of great concern over the South African Constitution, the very foundation on which the Union rests, which is about to be torn to pieces. But while that is causing concern to all those whom the Black Sash women represent, it is not causing little discomfort to the Government. It is quite obvious the way the Ministers are trying to dodge these women wherever they meet them in silence to greet them. Their presence reminded them at every step of their black deeds. It is not enough just to throw down a person. You must sit on him to keep him down. That is the task the Government is faced with as a result of its mad actions. One wonders why one should make life so miserable for one's ownself and for others when there is no dearth of anything in this fair land for all to live in happiness. To what purpose is all this? Just because of the colour of one's skin? Is it not sheer madness for a man to treat another with contempt and wound his self-respect just because he happens, through no fault of his to be of a darker skin though he equals him or even excells him in all other respects? Is the mind of the Government so warped that it cannot think of the irreparable damage it is causing the whole country?

This is the gloomy situation in which we find ourselves placed in this country. What can be done to bring South Africa into line with the rest of the world?

Our case is at present being pleaded before the United Nations, that great world Assembly. It has not helped us much all these years and it is doubtful if any advance will be made this year. The essential thing is that we have to depend on our own strength. If we cannot face and remedy the situation ourselves it is a sign of our own weakness. The greatest weakness seems to be fear. The Government fears us but we seem to fear the Government a hundred times more. To make any headway in improving the present situation we must first get rid of fear. Our real enemy is not the Government but fear. To overcome fear we must realise the existence of God Who rules the whole universe. It is He and not any mortal being that we have to fear. Once we begin to fear Him we shall find ourselves on the right path and the Light will shine on us to guide us.

CONFERENCE AT MAYVILLE TO PROTEST AGAINST GROUP AREAS

REV. A. BLAXALL, on Sunday, October 2, opening the conference of 16 organisations in the Mayville area to discuss Group Areas and housing as it affects the people of Mayvill and districts, said that it was very important for a people to plan their future with a view to live in harmony with other neighbours. People can never submit to their forced removal and the Group Areas Act can be looked upon as a measure to apply the policy of apartheid in South Africa.

This action on the part of the Government was a clear indication of the narrow concept of the Nationalist policy. It was a good sign that people were opposing these measures."

Rev. Blaxall continued: "It was the duty of the authorities to see that they provided housing for the people and other civic amenities." He concluded by saying that it was a good sign that in Mayville so many organisations had gathered together in order to discuss the position of group areas and housing.

Mr. H. R. Deoduth presented a comprehensive report on housing in the Mayville area. The report stated that there was a great shortage of houses owing to the following reasons:

(1) Through the passing of the Group Areas Act, further restrictions were imposed on occupation and building of new homes.

(2) The Durban City has put a ban on the passing of new plans in Durban for a period of two years.

(3) The last housing project carried by the Municipality was in 1939 when the Durban City Council built 59 sub-economic houses and a hundred economic houses for Indians at Cato Manor.

After a great deal of deliberation the Mayville and Districts Anti-Group Areas Co ordinating Committee was formed, with Mr. V. S. M. Pillay as chairman, Mr. H. R. Deoduth, secretary, and Mr. T. Nabbie, as treasurer, and two members of each organisation present to form the committee.

The following resolutions were passed unanimously:—

"This conference of political, social, cultural, religious and sporting organisations held on Sunday, October 2, at the M.F.S. Indian School, Mayville, hereby resolves to establish the Mayville and District Anti-Group Areas Co-ordinating Committee to combat the dangerous aims inherent in the Group Areas Act.

"This meeting totally condemns the Group Areas Act and pledges that the people of Mayville will not, under any circumstances, co-operate with the authorities in the uprooting of their homes, and will at all stages oppose the implementation of this notorious Act.

"This meeting further resolves to commence a campaign to prepare the people of Mayville to oppose the Act by:

(a) Holding a series of mass meetings in every part of Mayville to awaken the masses to the dangers of group areas.

(b) To prepare them to actively resist any attempt by the authorities to uproot the people of Mayville.

(c) To create a fund for legal and other expenses involved in this campaign."

"The most urgent and pressing problem of the people residing in the Mayville and Cato Manor areas is housing for the thousands of families who are living in single rooms, in hovels, shanties and slums. The majority of our people belong to the low income group and therefore cannot afford to pay high rents or build their own homes. Under these circumstances it is the duty of the Government and local authorities to provide an adequate number of houses.

"Confesence therefore urges the Government to provide sufficient funds to local authorities and the Housing Board to undertake large scale housing development programme.

"Conference, in particular, demands that the Durban City Council expedite its housing programme for Indians without disturbing any settled communities and to speedily use all vacant lands in Council ownership for this purpose."

THE LIBERAL PARTY AND THE A.N.C.—II

By C. W. M. GELL

THE basic motives of the tory-liberals (and some others) within the Liberal Party need hardly be elaborated in detail—the desire for "respectability;" the hope of avoiding the taint of "communism" (with which they will be smeared anyway); the temptation to believe the myth of potentially "liberal" white constituencies; the heritage of thinking "what is best *for* the Nativee" instead of consulting his actual wishes and working *with* him along those lines; the seduction of Native Representative seats and the insidious corruption of political life with its material privileges, diabectical exercises and tactical monoeuvring; the satisfaction of being counted among the progressive without being wholly outcast from one's fellows, actually sacrificing much time in mastering the complicated historical, political, social and economic background of the pattern, or having to give up much leisure or comfort in the performance of dirty, squalid or dangerous duties; the failure to translate intellectual realisation into active compassion or, by putting oneself inside the feelings and sensitivity of fellow-humans daily degraded by a host of senseless, unnecessary, often deliberately discourteous administrative pinpricks and legislative humiliations, to light that slow, steady "fire in the belly" which is the relentless moral foundation of aggressive liberalism

Mr. Ngubane's article spoke of the "need to build, in the ranks of the Liberal Party, a tradition of martyrdom as the principle guarantee for the ideals we uphold against race hatred and narrow nationalisms." Such self-sacrifice, and the steady, reasoned moral indignation which inspires it, has so far been generally conspicuous by its absence.

This legacy of its white master-race origin has seriously impaired the effectiveness of the S.A. Liberal Party since its inauguration To it must be added the suspicion of distrust of many non-white politicians, born of years of white promises unfulfilled but not always constructive or best calculated to encourage any genuine flickers of new white attitudes; the proscription of nearly all leading non-white politicians, communist and non-communist, with the resulting lack of clear leadership among non-white organisations and the elevation of men with less confidence in themselves and among their followers to positions of nominal responsibility. All this would have made the task of political co-operation across the colour bar difficult enough in any case. The charge against the Liberal Party is not so much that it failed; but that (with honourable exceptions) it never really tried or even intended to try. Standing aloof for reasons described in the previous paragraph, it has used the difficulties described above as grounds for doing (or not doing) what it had already determined.

It has been intent on playing with the idea of "liberalising" white attitudes within the framework of a virtually all-white political system—hence its dedication "to democratic and constitutional means only." To do this, it has shunned appearing too friendly with "extremist" non-white bodies like the A.N.C., not understanding that there is no way forward for liberalism among whites or non-whites until aggressive liberal policies have proved capable of evoking liberal non-white responses.

This indictment should now be particularised. For this purpose, Mr Ngubane's three charges against the A N.C. will do very well. On (1), it was, of course, foolish of certain A.N.C. leaders to say that "we will not move to Meadowlands," when some 30 40,000 inhabitants of the Western Areas most ardently wish to exchange their slums for houses, even at the price of higher fares and location regulations. Without a single armed policeman (except perhaps to stop the rush at Meadowlands,) troops or lorries these people would move willingly to Meadowlands. The real issue will only develop in 2-3 years time when the "hard core" of those, whose present dwellings are adequate or even good, has to be "persuaded" to exchange freehold and a free township for 30-year leases and location regulations. Today the A.N.C. is in the difficult position of having to oppose in principle something which is to the immediate apparent self-interest of the people involved. Africans (no less than, say, Afrikaners who are exhorted to boycott "coolie" shops) are reluctant to pursue principle at the expense of self-interest. When the hard-core is reached, other things being still equal, self-interest and principle will be on the same side and the real test of the A.N.C. in the Western Areas will come.

On (2) "Bantu education" there is, and is admitted to be, considerable difference of opinion within the A.N.C. on the question of children boycotting "Bantu schools." After a good deal of heart-searching the A.N.C. came out for the principle of boycott, but left it to regional branches to decide when and how to carry out that policy. The result was a considerable boycott on the Rand, for which a heavy price was paid but during and after which certain alternative techniques were originated; and a staggered, partial boycott in the Eastern Cape which is less widespread than its organisers claim but more effective than officials and the press allow. Here again, there is experiment with "cultural clubs" as an alternative occupation for children, though much remains to be worked out.

Faced with a difficult and painful decision—and one on which, again, principle and the short-term self-interest of parents who want their children to learn the three R's conflict—few A.N.C. leaders will claim dogmatically that they definitely did the right thing at the right time in the right way. Almost all will admit that there is nearly as much to be said against, as for, boycotting the schools, at least at this stage. A.N.C. opinion, is, however, 100 per cent in favour of adult Africans boycotting Bantu school boards and committees on the ground that these will have no genuine independence, no real power to influence policy and will inevitably have to carry out much of the Native Affairs Dept's dirty work for it. Moreover, membership of the boards and committees, other than by teachers who are under almost irresistable pressure from Dr. Verwoerd, makes it look as if the African people is collaborating in imposing Bantu education upon its children.

The Liberal Party was invited by the A.N.C. to attend a meeting in Port Elizabeth on April 9th and explain its own views. These were that, the Bantu Education Act being now law, boycotting the schools was impracticable; that, in any case, indoctrination was improbable up to the level of Standard II (the higher syllabuses not then being available;) that considerable powers of self-determination had ostensibly been left to the Bantu school boards on which "the best Africans" should endeavour to serve, in order to mitigate as far as possible any objectionable aspects of Bantu education. The Liberal Party was known to be internally divided between those who wholly opposed a boycott of either schools or boards, those who merely doubted the practicability or advisability of boycotting now, and those who agreed with the A.N.C. in distinguishing between boycotting schools and boycotting boards. The party, however, reaffirmed its desire to co-operate with the A.N.C. and stressed that, in offering its opinion on these matters, it recognised that the decision and responsibility to the African people lay with the A.N C. The A.N.C.'s ultimate decision was to confirm its policy of regional boycott of schools and total boycott of boards.

(To be Continued)

The Umgeni Crematorium Society

Special General Meeting

The following requisition dated 16th September 1955, has been received by the Secretaries of the Umgeni Crematorium Society:

Dear Sir,—We the undersigned members of the Umgeni Crematorium Society hereby send you requisition to call a special general meeting of the above Society as same has not been called for the past few years. Therefore kindly convene a Special General Meeting to conduct the undermentioned business.

1. Appointment of Trustees.
2. Election of Officers.
3. Finance.
4. General.

The requisition is signed, among others, by the following: D. P Desai, T. Manjee, V. N. Naik, N. S. Devshi, Dr. K. Makan Mistry, Govan Mani, M. K. Lodhia, G. C. Kapitan, Ramchand Hassaram, M. N. Bhoola, J. T. Bhoola, C. N. Rana.

In terms of the above requisition a Special General Meeting of the Umgeni Crematorium Society will be held at the Surat Hindu Association Hall, Victoria Street, Durban, on Sunday, 23rd October 1955, at 2.30 p.m. for the following purpose:—

(1) Appointment of Trustees.
(2) Election of office-bearers.
(3) Finance.
(4) General.

N. P. HARGOVAN,
Jt. Hon. Secretary,
Umgeni Crematorium Society.

All political comments in this issue except where otherwise indicated by Manilal Gandhi of Phoenix Settlement, Phoenix, Natal.

CANON COLLINS REPLIES TO ARCHBISHOP

(*Continued from front page*)

(3) From a report of the Archbishop's speech at the Lord Mayor's banquet to the Archbishops and Clergy of the Church of England given in 'The Times' of Thursday, June 17. The colour bar was not the sort of thing we should get excited about and fanatical over. The real thing was the culture bar...So slowly in Africa the colour bar, would be seen no longer as a social sort of colour bar, but the ordinary kind of cultural and social division which existed in every society...The real question which arose was should they go at a pace which prudence dictated as best, or should they take risks in moving in the right direction.

Of course the Archbishop of Canterbury, like the vast majority of Anglicans here in Africa, dislikes racial intolerance and racial discrimination, and sincerely desires friendship and justice between the various racial groups. He has often spoken out boldly in condemnation of 'Apartheid' and injustices done to subject peoples by their rulers. And his words on his visit to Uganda brought great comfort to all concerned for the welfare of that country. I have no wish to be impertinently critical of the Archbishop, but for the sake of the cause in which we both profoundly believe I feel impelled to challenge these statements imputed to him. For, in my opinion, they express a viewpoint, shared indeed by the vast majority of British people in Africa and a great many here and elsewhere in the Commonwealth, which encourages Christians to think and act unwisely in the African situation today.

Challenge On Three Counts

I would challenge these statements on three counts.

First, to believe that the situation in Africa today is comparable with the situation in England 150 years ago is not to take full account of facts. The colour bar and racial discrimination in Africa may have developed originally out of economic, social and cultural differences; they may have been, in their origins, a reflection of the gulf which existed between social classes with different cultural backgrounds. To that extent there may be some parallel with the British situation 150 years ago. But there is one fundamental difference in the two situations. Whereas 150 years ago it was possible for a Tom, Dick or Harry to escape from that underprivileged class to which, through poverty, he belonged and, having escaped, to remain undetected in his new setting; in Africa today, because the underprivileged are indelibly marked black, because social differences are determined by this unalterable factor, no man then can escape without detection to a higher strata of society. Like the caste system in India, before its abolition under the present regime, the colour bar has become in Africa the guardian, so to speak, of privileges; it upholds the inviolable rights of the white man to keep the black man underprivileged.

Secondly, because the situation in African territories under the control of Europeans is so tense, because the conditions of life for the non-Europeans are so disgraceful, so sordid, so intolerable, that there simply is no time such as the Archbishop looks for in which people might "go on quite satisfactorily" closing "the great gulf" between white and black.

But even if there were time, a Christian must surely never stand by in face of oppression and suffering; musn't he, like the good Samaritan, and unlike the Priest and the Levite, hasten to help, caring nothing about his own self interest. Though statesmen may be excused for acting on expediency and for compromising with evil, is it not true to say that Christians, if they do so, deny the Gospel they claim to serve?

Is it a point for flattery that a so-called Christian nation has taken 150 years to break down social barriers to the extent we have done in this country? Nor would we have got even as far as we have had not individuals and bodies (such as Keir Hardie, Kingsley, Maurice, the Trade Unions, the Tolpuddle Martyrs) despite often being pilloried as "agitators," "irresponsible," "subversive," continued to press for reform. Is not the call to Christians in the African situation today that they should, rather than sit on the touchline waiting for the colour bar to be abolished by a gradual process of evolution, strive with might and main in the field for the earliest possible amelioration of the sufferings of the oppressed people, and for the granting to them immediately of equality of status with white men, not only in social and economic affairs but also political.

The real question, we are told, is whether they (meaning the white men in Central and East Africa, for the black men there, as in South Africa, have no effective say in the matter) go at a pace which prudence dictates as best, or shou'd they take risks in moving in the right direction. Where, in any situation, there is doubt on this point, I am pretty sure the Christians should quite definitely be on the side of taking risk. It would seem to me that the Christian way must always be one of taking every risk for the sake of relieving men from oppression and from suffering.

As Bad As In S.A.

And thirdly: I believe that for Christians outside Central and East Africa not to interfere in the situation there on behalf of the Africans is to play the game of those who believe in Federation not because it brings direct benefit to Africans, but because, in their opinion, it is essential on economic grounds in the interests of the white population. The Prime Minister of the Federal Government has been honest enough to express himself of this opinion. Conditions in the Rhodesias do not suggest that the white people there are likely to move in the direction of giving Africans equal status and equal rights without considerable outside pressure. According to many reliable witnesses, conditions for non-Europeans in Southern Rhodesia are in some respects as bad or worse than they are in South Africa. There is, it is true, less discriminatory legislation, but to judge from reports of light sentences passed on Europeans who ill-treat their African workers—a year only of imprisonment, for example, for a farmer who mercilessly and cruelly flogged one of his workers to death—it would appear that there is gross discrimination in practice. And the "white-supremacist" approach of white to black, which is perhaps even more insulting than downright discriminatory action, is, these witnesses say, as common there as anywhere else in Africa. It is, I believe, only by Christians striving to influence their brother Christians their to abolish at once every vestige of racial intolerance, first in the churches and then in all public and private life, that there lies any real hope of our not putting too great a strain upon that great virtue of patience which is common to most Africans.

The reason, then, why these and other statements ought not to go unchallenged is that they lend support and authority to a point of view common to, perhaps, the majority of British people, the point of view of the good man, who, justifiably proud of much in the British way of life sees African affairs only through British eyes. But this paternalistic attitude towards Africa and Africans is quite out of keeping with the Gospel which we profess to believe in and which teaches us that God chooses the weak things of the world to confound the strong. Somewhat dazzled by our achievements in culture and technology we judge with man's judgments, and we behave as though the African is in fact not equal with us in the sight of God.

But what is needed of us Christians is the humility to see African affairs through African eyes. We must face the ugly fact that we have taken to Africa bad as well as good things—venereal disease, competitive individualism with a greed for money and its power, slums, the break up of corporate and family life, to mention but a few, and we must remember that the African has much to contribute to a common way of life more in keeping with Christian insights. It is only when we heartily agree, right down inside ourselves, that all men are equal in the sight of God that we can hope to assist in bringing peace and happiness to the African continent. As the Archbishop rightly warns us, we must try not to be fanatical about the colour bar, but literally for God's sake let us not be lulled into somnolence and apathy.

Gandhiji's Birthday

Our Capetown correspondent states:

The United Hindu Association, Capetown, celebrated Gandhiji's birthday at the Gandhi Memorial School Hall, Newlands, Cape, on Sunday, October 2. Mr. B. D. Chavda presided. Speeches paying glowing tributes to the Father of the Indian nation were made by various speakers. The happy function terminated with the singing of Mahatma Gandhi's favourite hymn by Messrs. Ramachandra Kovid and H. Billimoria.

SEED CATALOGUE

Distin's 1955-56 illustrated descriptive Seed Catalogue. If not in your possession already please write for free copy to **Distin's Seeds, Box 2060, Johannesburg.**

Cuticura

ANTISEPTIC OINTMENT

You will find this world-famous antiseptic Ointment invaluable for cuts, pimples, heat rash, chafing and other irritations of the skin and scalp. It also allays inflammation and brings speedy relief and comfort to sore, tired feet.

Comforts aching FEET!

552

THE WIDER WORLD

By John Gild

THE FRENCH AND THE ARABS

FRANCE lacks the skill and sense that Britain has often (but not always) shown in handling her colonies. That is why the French seem intent on waging a hopeless colonial war in North Africa, just as they did in Indo-China. In fact, their position in Algeria, Morocco and Tunisia is even worse than it was in Asia. North Africa is part of the great world of Islam, with a culture common to the whole area that runs from Morocco through the Middle East to Pakistan. That the northern part of Algeria has been governed as if it were an integral part of France is really a legal fiction that cannot alter hard facts. The fiction has been maintained not in the interests of eight million Arabic-speaking Moslems but in the interests of the one million Frenchmen who live in Algeria.

The Arabs of the French dependencies want to govern themselves. They know that the neighbouring territory of Libya, formerly an Italian colony, has attained self-government, thanks to the second world war and to the decision of the United Nations. The people of Libya are less advanced and have poorer resources than those in Algeria or Morocco, who naturall feel that it is high time that they, too, put an end to colonial status. If the French behaved differently, they could no doubt remain in North Africa but without racial privileges or economic exploitation. As it is, the short-sighted stupidity of the French ensures their ultimate expulsion, as the Dutch were expelled from Indonesia in comparable circumstances.

Who Are The Guilty Men?

Will there be a treason trial? I doubt it. Treason means an organised attempt to overthrow the Government by force I do not myself believe that anyone is so foolish as to attempt this in South Africa to-day or to-morrow. Why, then, do the political police make these raids on the homes and offices of people whose opinions they hate? The answer, I seggest, is two-fold First, there are scores, if not hundreds, of able-bodied men employed in the so-called "special branch" of the C.I.D. (Why not simply call them by their right name, political police?) These men are supposed to hunt for "communists" and their work is expected, sooner or later, to show results and so justify itself. Theirs is, however, a hopeless task. And this brings me to the second reason why the police look so hard and find so little. The ex-communists are not fools. They have neither the desire nor the intention to organise a revolution next Saturday afternoon. Their activities are concerned not with hiding arms (which they have never possessed) but with revealing ideas. These ideas are concerned with racial equality and with the proper distribution of wealth and with personal freedom. Now these ideas are not necessarily Marxist, although many of those who still express such ideas originally received them from socialist sources.

All this is very hard for political policemen to understand. They are men whose political education has been very slight. What Marxists or socialists or liberals stand for and how they differ from each other is hard enough for well-educated people to grasp. It must be doubly and trebly difficult for Afrikaner detectives whose main reading has been the tainted Nationalist newspapers.

This explains why the police make such silly mistakes. They fail to distinguish liberals like Trevor Huddleston or Patrick Duncan from the ex-communists who have been "named." No doubt most detectives, like some magistrrtes, really believe that to assert the value of racial equality is to support communism. Of course, communists do delve in racial equality. But that does not mean that everyone who believes in racial equality must be a communist. It is perfectly legal to promote the idea of racial equality, just as it is not lawful in South Africa to promote the specific ideas of communism. My own guess is that even if the police ever stage a treason trial, they will not succeed in convicting anyone before the Supreme Court.

Ungenerous Liberals

Mr. Ben Levitas of Cape Town has an excellent record in the Cape Provincial Council, where he has represented Africans of the Cape western areas. It is therefore very foolish for the Liberals to put up a candidate against him in the coming election. Whether this candidate runs officially as a Liberal or not does not alter the fact that his support and funds come from Liberal sources. Mr. Levitas is in fact a stout-hearted liberal (with a a small letter, to distinguish him from party members). It is thoroughly objectionable of the Liberals to oppose a good liberal just for the sake of contesting an election which they have no prospect of winning. It is also a waste of money and of energy that could be used far more fruitfully. It is this kind of short-sighted, ungenerous faction-fighting that will keep the Liberals a narrow sect instead of a growing movement. I hope that the Natal and the Transvaal Liberals will tell their Cape brethren how sadly they are injuring the party.

New Books To Read

India: New Pattern. By Lady Hartog. Allen and Unwin).

African Journeys. By Fenner Brockway, M.P. (Gollancz).

English Social Differences. By T. H. Pear. (Allen and Unwin).

Socialism and the Individual. By W. A. Sinclair (Hale).

OPEN LETTER TO MR. SWART

THE following open letter dated September 28 has been addressed to Mr. C. R. Swart, Minister of Justice, by Mr. Patrick Duncan:

Dear Mr. Swart,

Yesterday your secret police came to my house with a search warrant to go through my papers. This warrant was issued on charges of treason and sedition, among others.

I know that lately your department has threatened people indiscriminately with these charges. It all seems to be part of your belief in government intimidation. The last victims of your threats are the brave women of the black sash. They have committed the serious offence of awakening your dormant conscience, and of giving your party effective opposition. It is good to be of their company, and with them to experience your menaces.

Nevertheless I resent having my name coupled with such crimes, even when I know that you have deprived the Department of Justice of its old legitimacy and are turning it into an arm of the Nationalist Party. There is something absurd in these charges People who commit there crimes are people who fail in love and loyalty to their own country. But I love and honour South Africa no less than you: the difference is that my loyalty embraces the whole people of our country—all 13 million of them—whereas, yours, by the beliefs of your political party, extends no further than to the 1½ million Afrikaners, who a section of the White group only. My patriotism being more complete than yours, I find it difficult to understand how you can send me a document with the word 'treason' on it.

If I may advise you, I believe that you would serve our country better if you honoured the judges, if you would awaken your conscience to remember your pledges about the entrenched clauses, and if you tried to make your department a department of real and substantial justice for all races, instead of spending so much of your time in threatening dceent citizens whose only offence is effectively opposing you in the belief that it is you that are the ruination of our country.

Yours truly,
PATRICK DUNCAN.

R. VITHAL
Bookkeeper, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.
Contact No. 213 Macosa House, Second Floor, 17 Commissioner Street, Ferreirastown, Johannesburg. 'Phone 33-1654.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.
MANCHESTER TRADING CO. LTD.
ESTABLISHED 1923
Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants
—&—
Direct Importers.
47, Commissioner Street, JOHANNESBURG.

NOT BY BREAD ALONE

By Wilfred Wellock

(Continued from last week)

MATERIALISM VERSUS REASON

IN the United States the materialism that has been inherent in the Industrial Revolution from the beginning is being carried to its logical conclusion. There, as in every other industrialised country, rising living standards are unattended by a parallel advance in culture. Lacking vision, the Western world passes from peril to peril inwardly aware that it has no power to ensure peace and thus, in this H-bomb age, its future.

Nehru summed up the situation at the Shantiniketan Convocation, India, on Christmas Eve, 1954:

> "Human mind all over the world was searching for a way out—an escape from the terrible fear of total destruction which atomic power constantly held up before them. Although the Western people had received all the blessings of mammon worship, they were not mentally happy. Materially they had progressed but had lost all the happiness of a fearless soul. Material progress seemed to have killed the essence of their soul."

Materialism, fear and war are fiery steeds which always run together. War or fear of war is now an accepted component of our social atmosphere. If we are to get rid of it fear must be superseded by faith—in an order of values which will limit our demand for material things and the power whereby to acquire and hold them. Sometimes statesmen rise to faith momentarily. It happened at the Geneva Conference over Indo-China. Mr. Dulles walked out and Britain, France and India took over the reins. The spirit of live and let live revealed that Malenkov and his regime were ready for an extensive co-existence programme. Churchill's persistent pronouncements on that theme had encouraged the belief that co-existence might become a reality. Geneva was the first-fruits, and set the stage for a second step, this time in Western Europe. But then came Britain's surrender to the demand for the consolidation of West European power as a preliminary to such step. This was fatal. It was probably the major cause of the downfall of Malenkov.

The surest way to build up freedom in Russia is to free the country from its fear of Western hatred and power. It cannot be too strongly stressed that Communism will not be defeated by power from without, but by reform and upsurge within. These can best be assured by a bold policy of co-existence and disarmament. Higher living standards would follow, and in turn lead to agitations for greater liberty.

On the China issue a similar story of tragic failure is to be told. After Sun Yat Sen's untimely death his revolution was defeated by the return of incompetence and corruption under Chiang Kai-shek. Who could blame the Chinese people for supporting the Communist Revolution?

Did not General Marshall's reports justify a popular revolt? Even now, after the folly of the last few years, would it not be better to accept the Chinese Revolution, and China as a member of the United Nations? Sympathetic co-operation with China would encourage and enable her to carry a bigger percentage of her traditional values into the new era, and thus save her from the harsher aspects of Communist rule. Does not India's attitude to China point the way of salvation?

This, therefore, is clear. Unless American fear declines, Britain must formulate and pursue, perhaps jointly with India, a foreign policy of universal co-existence. This policy would appeal to that "other America" which many of us know. It might be the means of drawing their country and the whole Western world towards the broader concept of a spiritual world democracy.

There is, moreover, the very great danger that America's fear of Communism, together with her fear of a consequent economic collapse, will subconsciously act as a deterrent to disarmament. This danger confronts America more than any other member of the democratic bloc, for she has taken upon herself maximum responsibility for its power basis.

Indeed so vulnerable is America's expanding economy, with its wide area of consumers' debt, that any appreciable change in the world economic situation would seriously jeopardise her future.

A major economic revolution is in progress at this moment. Practically the entire coloured world, led by the countries which have latterly achieved their political independence, is aiming at a well-balanced, largely self-sufficient agro-industrial economy. In due course they will produce most of their consumer goods and then their own machinery. As this trend proceeds, the volume of world trade will fall, first in consumer, then in capital goods. It will become increasingly difficult for the industrial powers of the West to sell sufficient exports to pay for their present, let alone larger, supplies of food and raw materials, while their former customers will utilise a large percentage of their own raw materials.

These circumstances would compel the Western Powers to change the pattern of their economy, which would be a very good thing for all concerned. It is a natural desire of nations to be largely self-supporting. The achievement of self-sufficiency is intensely satisfying, it saves a nation from worrying about whether it will be able to keep its markets. Were a largely self-sufficient economy the general rule, most of the tensions which arise between nations today would be eliminated. It would then be possible to make the transition from expansionist materialism to a creative, spiritually motivated economy, from a quantitive to a qualitative civilisation.

A nation's economy should have regard to the culture and wellbeing of the whole man, mind and soul as well as body, and to the welfare of mankind at large.

The Cost Of Apartheid

If it were not for apartheid, £500,000 profit a year could be made on Johannesburg's bus and tram routes, Mr. F. F. Gait, general manager of the city's transport, said at the recently held Institute of Traffic Officers Conference.

He was replying to a question from Mr. A. S. A. East, of Capetown, who wanted to know why a privately operated public transport there operated at a profit even after paying the city $7\frac{1}{2}$ per cet. of these profits, whereas Johannesburg showed a loss.

Mr. Gait said: "If Johannesburg had no apartheid we could reduce fares and give a better service. In Capetown you carry all classes in one vehicle. In Johannesburg, 95 per cent. of the vehicles carry Europeans only, and 5 per cent. carry non-Europeans.—Sapa.

SWEET NEWS FOR DIWALI !

BHAGAT'S VEGETARIAN LOUNGE

GHEE SWEETMEAT SPECIALISTS

We request you to try our Pure Ghee Quality Sweetmeats once only, and we are confident that you will also become one of our regular satisfied customers

TRY OUR PURE BUTTER GHEE SWEETMEATS

DIVALI SPECIAL LINE — PRICE LIST

	s.	d.
Khambati Sutherfini	7	0
Coloured "	7	0
Mawa Almond Barfi	6	0
Mawa Pista Barfi	6	0
Mawa Barfi	4	0
Pista Penda	6	0
Mawa Penda	4	0
Mawa Messor	5	0
Mesoor	4	0
Chana Magaj	4	0
Mohanthac	4	0
Bombay Dry Halwa	4	0
Badami Halwa	4	0
Charoli Halwa	5	0
Pista Halwa	6	0
Unsweetened Khaja	8	0
Sweetened Khaja	6	0
Unsweetened Satha	6	0
Sweetened Satha	6	0
Unsweetened Khajli	6	0

	s.	d.
Sweetened Khajli	4	0
Unsweetened Dhahitara	6	0
Jalebi	3	6
Badami Goolab Jamboo	4	0
Mawa Jamboo	4	0
Kari Ladoo	4	0
Mawa Ghari	4	0
Naan Khatai	4	0
Mawa Googhra	4	0
Papad (per 100)	12	6

Savery

	s.	d.
Pawa Chevda	5	0
Gram Flour Sev	3	6
Gram Dholl	4	0
Bhavnogri Gathia	4	0
Bhavnagsi Papdi Gathia	4	0
Masala Pea Nuts	3	0
Roasted Gram	4	0
Papad (per 100)	8	0

SWEETMEATS MADE TO SPECIAL ORDER

Special Prices to Schools and Institutions

Try our Delicious HOME-MADE NAANS and CAKES

Our Special Products are made in 100 per cent Pure Butter Ghee and from the best ingredients obtainable.

Parcels Posted throughout the Union of South Africa, United Kingdom, Rhodesias, Nyasaland and other countries.

DIWALI HAMPERS AVAILABLE FROM 5/-, 7/6, 10/-, 15/- AND UPWARDS

When in the City try our best variety Vegetable Meal—Second to None

For an antiseptic to fulfil the exacting conditions of obstetric, surgical and medical practice it is not enough that it should kill the germs that are the cause of infection. It must also be safe in use, harmless to the delicate human tissues the germs invade. Such is 'Dettol'

In your own home, whenever infection threatens, learn from the hospitals — rely on Dettol.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

DEWALI GREETINGS

All ranges of cards are available in Gujarati, Hindi, Tamil and English

Film Star Cards Printed ass.	4/6	a . Dozen
Religious " " "	4/6	"
Large Floral Coloured Cards	11/6	"
Large Technicolour Cards	24/6	"
Large Religious Cards	18/6	"
National Leaders Cards (Photo)	18 6	"
Medium Film Cards Ordinary	9/6	"
" " " Technicolour	12 6	"
Cheque Books	1/3 & 2/3	Each
Dewali Henkies	2/6	"

Ask For Price List

Obtainable from:

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

(Corner Grey & Lorne Streets)

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

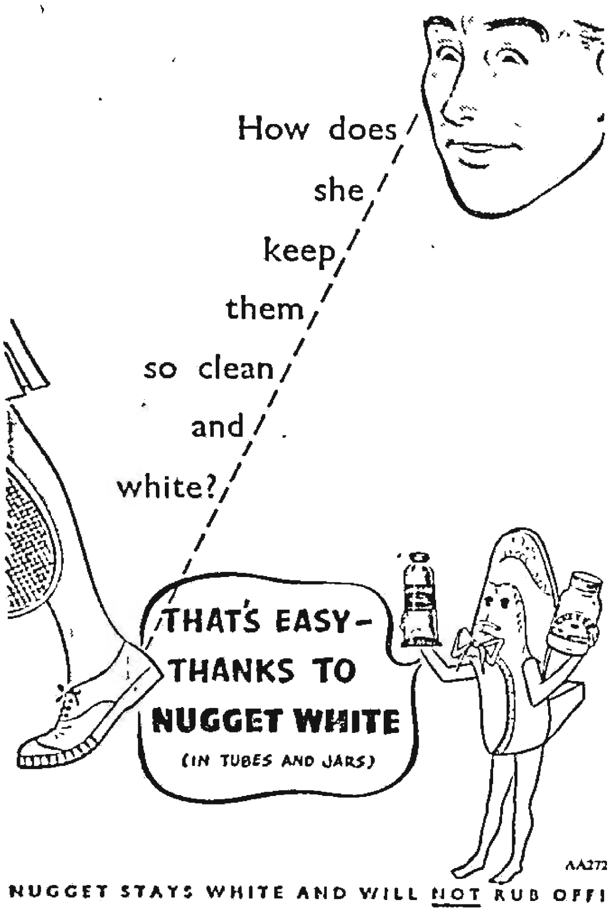

Kohinoor Store

11 Kort Street,

Box 3379,

JOHANNESBURG.

All kinds of Indian and English Groceries at reasonable price.

Goods will be sent C:O.D. or customers are requested to send their remittance with their order.

Pakistan Letter

(From Our Own Correspondent)

Karachi, October, 1955.

TOP-LEVEL POLITICAL CHANGES

THE last two weeks have witnessed far-reaching political activity in Pakistan of an intensity which, it may be asserted with confidence, have never hitherto been observed in the conduct of Pakistan's affairs. The new Constituent Assembly, having re-assembled in Karachi after its brief session in Murree, settled down to a heavy programme of activity after a number of significant top-level political changes had been made. A word about these changes must be added here.

It is scarcely surprising that Mr. Ghulam Mohamed has at last been compelled to make way for someone else. His struggle with prolonged ill-health, at the same time as he was wrestling with the country's major problems, has excited a good deal of admiration and the eventual necessity for his retirement is perhaps a measure of the strain he has undergone. Much of what Mr. Ghulam Mohamed has done in his efforts to solve the country's constitutional difficulties is likely to provide material for controversy when the history of Pakistan comes to be written, but no one will deny him the credit of having tried, with courage and determination, to overcome the apparently insuperable obstacles to progress in drafting the constitution.

Soldier's Background

His successor, Major-General Iskander Mirza, is also a former public administrator of many years' experience, but whereas Mr. Ghulam Mohamed is a financier and economist, General Mirza has a soldier's background and a long record in the political service on the north-west frontier. General Mirza's rise to eminence has been swift but there is no doubt that when he became Pakistan's Defence Secretary in the place of Sir Ambrose Dundas, he soon made his mark as a strong and capable administrator and he added much to this reputation both as Governor of East Bengal and later as Minister of the Interior. As a Central Government Minister, General Mirza permitted himself, from time to time, some forthright observations on certain matters of public concern. It remains now to be seen to what extent he will act as a "constitutional" Governor-General, a question which, perhaps, turns in reality on the form which the constitution is ultimately to take.

Prior To Changes

Prior to the changes at the very top, Mr. Mohamed Ali was obliged to submit his resignation as Prime Minister. This action was precipitated by a vote of the Muslim League Parliamentary Party which selected Choudhary Mohamed Ali as its leader in place of Mr. Mohamed Ali. In fact, it had, for some time, been obvious that Mr. Mohamed Ali's position as a political leader was precarious in the extreme and his behind-the-screens efforts to retain his position did not, in the end, avail him anything. As has been repeatedly observed in the Press in several countries, the resignation of Mr. Mohamed Ali was a return to political reality since he never, at any time, had any genuine party support and although he started well, his supply of ideas soon dried up and it was events that bore him along. He has gone back to Washington as Pakistan's Ambassador. He may well be successful there since he was largely responsible for the *rapproachment* that has taken place between Pakistan and the United States and it was during his Prime Ministership that the Treaty of Mutual Assistance between the two countries was signed.

No Stranger

Choudhary Mohamed Ali, who replaces him, is no stranger to public service nor to ministership. He has a long record as a brilliant financial administrator and, since 1951, he has been Pakistan's Finance Minister. He is a man of immense capacity and no one apart from Mr. Jinnah himself, has made a greater contribution towards the establishment and consolidation of Pakistan. His talents have been available in all departments of national activity and he comes to the Prime Ministership with a vast personal knowledge of most of Pakistan's problems. Whether, in the absence of a genuine training in party politics, he will manage to keep his coalition Government together is a matter which time alone can tell. His most obvious problem in this regard is the comparative mediocrity of his Cabinet colleagues, a fact which has elicited much comment in Pakistan itself.

Choudhary Mohamed Ali's Government began its work with the One-Unit Bill, a measure intended to consolidate all the provinces and acceded states of West Pakistan into one administrative whole. When this proposal was first announced to the nation, it was received with a good deal of applause and acclaim and, indeed, there is no doubt that the scheme has considerable merits. For a long time dispassionate observers have thought something on these lines was necessary.

One-Unit Bill

As it is, the One-Unit Bill has been passed by a substantial majority of the Constituent Assembly and is likely to receive the assent of the Governor-General without delay. Although it cannot be doubted that the public, by and large, approves of the measure, there are those who feel that it may lead to a permanent domination by people of the Punjab over the rest of West Pakistan and this is a prospect that some of the latter do not view with favour. To apprehensions of this kind there can be no objection by way of argument. If people entertain such suspicions nothing will remove them except a settled determination by the Punjabis to show that in practice and in precept they have no intention of taking any such advantage of the situation.

It must, furthermore, be assumed that the support given by Mr. A. K. Fazlul Huq's United Front to the One Unit Bill will have to be required by a considerable measure of self-government in East Bengal (as in the new West Pakistan) and it seems probable that the United Front Party will, in due course, take the opportunity to revive its Twenty one Point Programme.

Swift Action

The Assembly has also taken swift action to re-validate certain laws which, as a result of the decision of the Federal Court in the case of Maulvi Tamezuddin Khan, were found to be invalid It is decidedly agreeable to public sentiment here that this re-validation has given statutory force to the powers of High Courts to issue prerogative writs and also, at the same time, that the Rawalpindi Conspiracy prisoners have been reprieved.

The country now looks forward to the preparation of its constitution and it seems clear that the Prime Minister has every intention of driving the Constituent Assembly relentlessly in the performance of its duty to the nation. Choudhary Mohamed Ali has a personal habit of unremitting toil and it is not likely that he will permit any slackening of effort. The main question is not whether there is sufficient determination to get on with the writing of the constitution, but whether there is any possibility of problems which might disrupt the present coalition. The questions of provincial autonomy, of State languages and of the position of Karachi as the Federal Capital may provide material for heated party controversy and it is to be hoped that the nation does not again experience disappointment.

JOINT STATEMENT BY A.N.C. (NATAL) AND N.I.C.

ON THE RECENT UNION-WIDE POLICE RAID

"THE Union-wide raids on the homes and work places of a large number of South African citizens carried out by the Special Branch of the Police on Tuesday 27th September 1955 sharply emphasises that we are almost in a Police State," says a statement issued jointly by the African National Congress (Natal) and the Natal Indian Congress. The statement continues:

"If the anti-Nationalists in South Africa do not raise their voice unitedly against these serious attacks on civil liberties then in the very near future a full fledged Police State will come into existence.

"Let no one say that these raids do not concern him. The attitude of 'It cannot happen to me' is a disastrous one as borne out by the history of the rise to power of Hitler. The power of the Police under the Suppression of Communism Act and the Riotous Assemblies Act are wide enough to include within their ambit Chief A. J. Luthuli, Dr. Naicker, Mr. Strauss, Mrs. Margaret Ballinger, Mr. Arthur Hepple and Mr. Heaton Nicholls.

"It is the duty of each and every South African to take urgent heed of what is happening in the Union at a time when one by one the lights of liberties are being extinguished.

"The National Liberation Movement is not preaching hatred between white and non-white peoples, communism, sedition or high treason It is merely demanding the extension of democracy to all South Africans of all colours. Let white South Africans in particular realise that until the non-white citizens of the Union are not free, the whites themselves will live in bondage."

DISASTROUS FLOODS IN INDIA AND PAKISTAN

FURTHER reports have come both from India and Pakistan that thousands of villages have been washed away and thousands of cattle and people have died and millions have been rendered homeless as a result of havoc played by the floods such as have never been known in living memory.

The Special Flood Relief Committee, under the chairmanship of Mr. Sorabjee Rustomjee, has collected over £7,509 and the collection is still going on. It was reported in the beginning that the funds collected would be handed over to the Red Cross Society to be transmitted to India and Pakistan. In deference to the desire of the donors, however, after consultation with Colonel Moffat head of the Red Cross Society in Durban, it has now been decided to send the funds direct to India and Pakistan. The following is the list of the donations already received:—

Lookhat Charities Trust	£625	0	0
V. N. Naik	501	0	0
Kajee, Moosa & Co.	500	0	0
M. S. Randeree & Co.	500	0	0
Singh's Mutton Market (W. S. Singh)	501	0	0
In Loving Memory of Late Jalbhoy Rustomjee	501	0	0
Bodasing Family (per Stanger Committee)	701	0	0
E. G. Paruk & Family	301	0	0
Dhupelia & Sons (Pty) Ltd.	301	0	0
Early Morning Market Squtters Association	311	3	6
The Bhoola Family	251	0	0
The Motala Education and Charity Trust	201	0	0
(£50 to Red Cross Society and £201 to this Committee.)			
M. R. Mistry (Charity Ball City Hall. on October 1, 1955).	350	0	0
Natal Muslim Council (Colletion at Mosques)			
Sept. 16, 1955 £115 10 6			
Sept. 20, 1955 74 4 0	189	14	6
Daya Khoosal (Pty) Ltd.	151	0	3
J. B. & M. B. Patel	151	0	3
P. Hargovan & Co. (Pty) Ltd.	151	0	0
Victoria Produce Co.	151	0	0
A. M. Moolla	151	0	0
E. M. Paruk	151	0	0
N. Naran Charity Trust	151	0	0
V. N. Mahomed	151	0	0
Royal Tinsmith Works	151	0	0
Shaik & Sons (Pty) Ltd.	151	0	0
Dr. K. M. Seedat	151	0	0
Master Moola (Newcastle)	1	0	0
The Yoga School (Siva Sithanatha Sungum)	5	5	0
St. Anthony's Catholic Mission	2	2	0
Essa Hassim	5	5	0
Farida, Sara, Aubida, Mahomed and Aisa Kajee	5	0	0
M. C. Joshua & Son	1	0	0
J. A. McCarthy (Agencies) Pty Ltd.	10	0	0
Imperial Textile Distributors	5	5	0
Goolam Nabee & Sons Nottingham Road)	1	0	0
B Purmasir & Sons	25	0	0
Mr. & Mrs. A. M. Nair		10	6
Staff Domestic Heating Appliances	2	17	0
Mrs. S. Beepath (per R. Gopalsingh)	1	1	0
Mr. S. Nanoo (per R. Gopalsingh)	1	1	0
D. Pachai, Germiston		10	0
Esop Essay	5	0	0
Mr. E. Middleborough (Barclays Bank)	1	1	0
Staff (Rustomjee (Pty) Ltd.	12	0	0
F. H. Collingwood	5	5	0
Office Staff FOSA		10	6
N. Nadasen	1	1	0
Wm. Brown & Davies Indian Chapel	30	0	0
Kajee Staff Social Circle	5	5	0
Indian Employees of Tongaat Sugar Co. (1st Contribution)	35	8	0
Playhouse Indian Staff Society	52	10	0
Arthur Blaxall School for Blind	2	14	0
Total	£7,632	10	0

Rs. 30,000 sent to Prime Minister's National Relief Committee, New Delhi.

Rs. 30,000 sent to Pakistan as follows:

Rs. 15,000 to All-Pakistan Women's Association, Karachi.

Rs. 15,000 to Red Cross Society, Karachi.

Liberal Party Of S.A.

Natal Provincial Congress

THE annual provincial congress of the Liberal Party in Natal will take place in the Supper Room, City Hall, Pietermaritzburg, on Saturday, October 15.

The Congress will be open to the public.

Delegates and members from all the Party's branches in Natal, as well as from Kokstad and Pondoland are expected to attend. They will meet together in private session to discuss resolutions and questions of policy as soon as the public session of the Congress is over.

The provincial chairman, Mr. Paton and Provincial Secretary, Mr. Peter Brown, are at present on a tour of some of the Party's country branches. Until they return at the end of the week it will not be possible to know the final composition of all resolutions. Amongst those already received, however, are a number relating to such matters of provincial concern as education and health. There is a general concern amongst members about the implications of the Group Areas Act and the threat to the freehold rights of Africans who have held title to their land for fifty years and more. Africans in Northern Natal are particularly concerned to find that they may lose long-established homes and freehold title without the general public even knowing of their loss.

Apart from resolutions dealing with provincial matters and with the whole question of enforced removal of people from one area to another it is expected that others will protest against the recent series of police raids and the classification of Coloured people under the population register. The full text of resolutions will be available next week.

BOOKS FOR SALE

Satyagraha In S.A. —By M. K. Gandhi 15/-

Bapoo's Letters To Ashram Sisters —By Kaka Kalelkar 2/6

Which Way Lies Hope —By R. B. Gregg 2/6

A Nation Builder At Work By Pyarelal 1/6

Gandhi And Marx —By K. G. Mashruwala 2/8

Why Prohibition —By Kumarappa 1/-

Obtainable from:
'INDIAN OPINION,'
P/Bag, Durban, Natal.

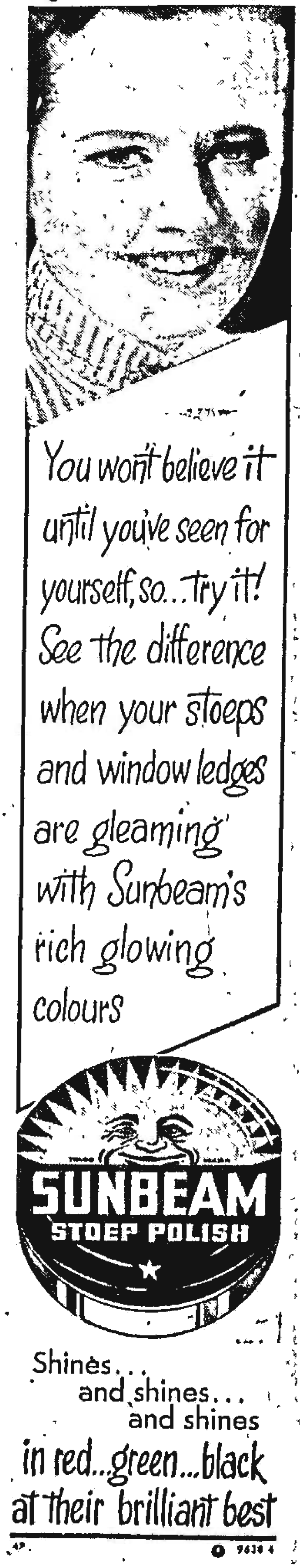

BOOKS FOR SALE

GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
BAPU—Marry F. Barr	4	0
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6
SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadas	12	6
STORY OF THE BIBLE —S. K. George	6	0
A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	3
GANDHIJI AS WE KNOW HIM—Intimate and delightful incidents by various writers	9	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
DEHUMANIZATION IN MODERN SOCIETY —Rene Fulop-Miller	1	0

Obtainable from:

"INDIAN OPINION,"
P. Bag. Durban, Natal.

'INDIAN OPINION'

(Founded By Mahatma Gandhi In 1903)

For The Moral, political and Social Advancement Of Indians In South Africa.

Published Every Friday.

Subscription Rates

Payable Always In Advance.

Within the Union	£1 10s. 6d.	Annually
" " "	15s. 6d.	Half-yearly
Outside the Union	£1 15s.	Annually
" " "	17s. 6d.	Half-yearly

Become a Subscriber and persuade your friends to do likewise.

Apply to—

Manager,
Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

WHAT IS WRONG WITH INDIAN ECONOMIC LIFE? —Dr. V. K. R. V. Rao	3	0
COTTAGE INDUSTRIES AND THEIR ROLE IN INDIAN ECONOMY—Prof. Rao	2	6
THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings an Utterances)—M. K. Gandhi	10	0
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah	15	0
INDIA SPEAKING (Various contributions on economic, political, cultural and social problems of modern India)	15	0
DELHI DIAY—Gandhiji	10	0
MY GANDHI—Dr. John Haynes Holmes	12	6
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	3	6
GITA MEDITATIONS —T. L. Vaswani	8	6
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	6
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0
EMNIENT AMERICANS WHOM INDIA SHOULD KNOW—Jabez T. Sunderland		6
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Pacts And Facts—Stanley Powell	5	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyan	2	6
GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
THE STORY OF MY EXPERIMENTS WITH TRUTH —M. K. Gandhi	15	0
CHRISTIAN MISSIONS IN INDIA (Their place in India)—M. K. Gandhi	5	0
TOWARDS NON-VIOLENT SOCIALISM —M. K. Gandhi	5	0
REBUILDING OUR VILLAGFS—M. K. Gandhi	3	

Obtainable from:

'Indian Opinion,'
P.Bag, Durban, Natal.

Phone 53. Telegrams 'SOLANKI.'
P.O. Box 208.

Solanki & Co. Ltd.

Merchant & Direct Importers

Extensive range always carried in the following:

Silks, Drapery, Toilets, Perfumes, Curios, Fashion Goods and Jewellery, Wide Range of Indian, Persian and Chinese Carpets.

Stockists of well-known branded Watches.

COPPERBELT PIONEER STORE

Where Quality and Service are Paramount.

Luanshya, Northern Rhodesia.

FOR...
RUBBER STAMPS
AND
PRINTING
CONTACT...
STANDARD PRINTING PRESS

GENERAL PRINTERS
AND
RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 61006. TELEGRAPHIC ADDRESS
P.O. BOX 2782. "QUICKPRINT"
ESTABLISHED 1927.

Cable & Tel. Add.: "HARGYAN". Phone 29368.

P. HARGOVAN & CO.
(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.
155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

India Leads The World To Peace

See "The Illustrated Weekly Of India"
Buy Your Copies Today

★

India's Finest Illustrated Picture Magazine

"The Illustrated Weekly Of India"

Arriving From Bombay By Every Monthly Mail

5 Copies 10s. 6d.

★

Everybody in the family will enjoy reading the film reviews, interesting pictures of current events in India world affairs. Cartoons of humour, short Indian Stories, full plate pictures of beautiful scenaries and film stars.

The whole magazine is full of thrills after thrills. Get your copies to day.

Subscription rate: 3 months—12 copies—24s.
6 months—24 copies—46s.
12 months—52 copies—95s.

D. ROOPANAND BROS.

Phone 20707. — P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

DELHI DIARY
By Gandhiji

This is a collection of Gandhiji's prayer discourses which he delivered during his last stay in Delhi.

Dr. Rajendra Prasad in his foreword says:

"......In these pages one can read the anguish which he (Gandhiji) felt and the superhuman effort which he was making to restore and re-establish human standards of life and conduct amongst us."

Price: 10s.

Obtainable from:
'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Printed and Published by Manilal M. Gandhi at Phoenix, Natal.

પુસ્તક ૫૩ મું—અંક ૪૦
તા. ૧૪ અક્ટોબર, ૧૯૫૫.
છુટક નકલ પેની ૬.
દર શુક્રવારે બહાર પડે છે.

ઇન્ડિયન ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

સમાજને સતત આપવું એજ દાન

(વિનોબા ભાવેના પ્રવચનોમાંથી)

બે પ્રશ્નોનો પ્રત્યુત્તર

દાન-શબ્દ શા માટે વાપરવામાં આવે છે? જે લોકોએ પોતાની પાસે તરેહ તરેહનો સંગ્રહ કરી રાખ્યો છે, તેમને ધર્મ શીખવે છે કે પોતાની પાસે અધિક સંગ્રહ કરવો એ ઉચિત નથી. એ સંગ્રહમાંથી પોતાના ભાઇઓને હિસ્સો આપવો એ જ ધર્મ છે. માણુસ સમાજમાં રહે છે. એટલે તે સતત સમાજની સેવા લેતો રહે છે. એના બદલામાં તે નિરંતર દાન આપતો રહે તો સમાજ ટકશે, નહીં તો સમાજ ટકી નહીં શકે. દાન કરવામાં આપણે કશો ખાસ ઉપકાર કરીએ છીએ એવું નથી, પણ આપણે સમાજ પાસેથી ઠીક ઠીક ભોગ લીધો છે. આપણા પર સમાજના ઉપકાર થયા છે. એના બદલામાં આપણે કાંઇક આપીએ તો એનો અર્થ દાન થાય છે. વૃક્ષનાં ફળ આપણે લઇએ છીએ તો તેને પાણી પાવાનો આપણો ધર્મ છે. એમાં આપણે વૃક્ષ પર મોટો ઉપકાર કરીએ છીએ એવું નથી. વ્યકિત અને સમાજ માટે સતત આપ-લે જારી રાખવાં જોઇએ. એ વસ્તુ દાનના દ્વારા થાય છે. એટલા માટે શાસ્ત્રકારોએ દાનનો એવો જ અર્થ કરેલ છે કે સંવિભાગઃ એટલે કે સારી રીતની વહેંચણી. શરીરમાં કોઇ જગ્યાએ લોહી એકઠું થઇ જાય તો શરીર સારૂં નહીં રહે. એ જ રીતે સંપત્તિનું સર્વત્ર અભિસરણ ચાલુ રહે એવી યોજનાને જ શાસ્ત્રકારો દાન કહે છે અને એ દાન હરેકનો ધર્મ માનવામાં આવે છે. આપણા સમાજમાં જે સારા શબ્દો છે તે શબ્દોની શક્તિ આપણે વધારવી જોઇએ. એ શબ્દોને બગડવા દેવા જોઇએ નહીં. દાન શબ્દનો અર્થ આજ કાલ બગડી ગયો છે. એનો ખોટો અર્થ થયો છે. એનું મૂળ શાસ્ત્રકારોના અર્થમાં આપણે દૃઢ કરવા માગીએ છીએ. એથી આપણી શક્તિ વધશે.

નિષ્કામ અને સકામ કર્મ

લોકો નિષ્કામ બુદ્ધિથી દાન આપતા નથી પણ દાન દેવાથી સામાજીક લાભ થશે. થોડી પ્રતિષ્ઠા વધશે વગેરે ભાવનાઓ દેખાય છે, તો એ શું બરાબર છે? નિષ્કામ બુદ્ધિ દુર્લભ વસ્તુ છે. મોટા મોટા મહાત્માઓને પણ એ પૂરેપૂરી લાધી નથી. નિષ્કામ સેવાનું ઉત્તમ ઉદાહરણ માતાનું આપવામાં આવે છે. માતા પુત્રની સેવા કરે છે એમ સામાન્ય રીતે કહેવામાં આવે છે. પરંતુ માતાના હૃદયમાં પણ આરંભમાં પ્રેમનો મૂળ ઝરો હોય છે. પરંતુ પછીથી, છોકરા દ્વારા કંઇક પ્રાપ્ત થશે, પોતાને કંઇક લાભ થશે એવી ભાવના થાય છે. એ લાભની ભાવના માતાના હૃદયમાં જરા પણ ન થાય તો માતા કેવળ પુત્રોની નિષ્કામ સેવાથી જ મોક્ષ પ્રાપ્ત કરવાની અધિકારી થઇ શકે છે.

એટલે અમે તો સમાજને એ બોધ આપીશું કે, જે કંઇ ઉપકારનું કામ કરવાનું થાય છે તેમાં પોતાને માટે કશા લાભની આશા ન રાખવી એ ઉત્તમ ધર્મ છે. પરંતુ કોઇ સારૂં કામ કરે અને સારાં કામથી અમને કીર્તી મળે એવી વાસના રાખે તો તેના દાનકાર્યને અમે એકદમ અધર્મકાર્ય નહીં માનીએ. એ રીતે સમાજમાં થોડી પ્રતિષ્ઠા મળે તો તેનું પરિણામ માણુસની ભાવના પર થાય છે અને બાળકોની પેઠે માણુસને સત્કર્મો કરવાનો ઉત્સાહ મળે છે. બાળકે કંઇ સારૂં કામ કર્યું તો મા કહે છે, બેટા, તેં ઘણું જ સારૂં કામ કર્યું. માની એ પ્રશંસાથી બાળકનો ઉત્સાહ વધે છે, અને કામમાં તેને સારી સ્ફુર્તી મળે છે. આવી જ બાળકની મનોવૃત્તિવાળા ઘણા લોકો હોય છે. એટલા માટે તેઓ પ્રતિષ્ઠાનો જ ખ્યાલ રાખે તો અમે તેમને નીંદાપાત્ર નહીં ગણીએ. હા, એટલું જરૂર કહીશું કે, પ્રતિષ્ઠાનો ખ્યાલ જો તેઓ છોડી દે અને નિષ્કામ કર્મ કરે તો તેમને આત્મદર્શન પણ થઇ શકે. એ રીતે જેઓ નિષ્કામ દાન આપશે, નિષ્કામ ધર્મ કરશે તેમને સારાં ફળ મળશે. દાન અને ધર્મકાર્યની સાથે કશી પ્રતિષ્ઠા વગેરેની વાસના જેઓ રાખશે તેમને એ વસ્તુઓ પણ મળશે એ પરમેશ્વરની યોજના છે. એટલા માટે ભગવાને ગીતામાં ભકતોને વિશ્વાસ આપ્યો છે કે જેવી ભાવના રાખીને ભકિત કરશો તેવું ફળ મળશે. એટલા માટે પોતપોતાના કામનું ભારે ફળ પ્રાપ્ત કરવું એ હરેકની અકકલ પર આધાર રાખે છે. નિષ્કામ બુદ્ધિથી કામ કરવામાં આવે તો મોટું ફળ મળશે, સકામ બુદ્ધિથી કરવામાં આવે તો નાનું ફળ મળશે.

*

સંસાર સાગરની ગહરાઈથી ગભરા નહીં, તારે સપાટી પરથી જ તરીને પસાર થવું છે ને? કે ભીતર ડુબવું છે?

—o—

આજ સુધી નથી મર્યો એટલે હવે નથી મરવાનો એમ ન વિચાર, પણ આજ સુધી નથી મર્યો માટે હવે મરવાનો છું એમ અનુમાન કરો.

—o—

સમુદ્રનું દ્રશ્ય આનંદ મય છે-કીંતુ કીનારાપરથી જોનાર માટે, ભીતર ડુબનાર માટે નહીં.

—o—

પર્વતપર જેટલા ઉંચા ચડીશું, એટલું અધિક ભવ્ય દ્રશ્ય દેખાશે, આચારની ઉચ્ચતાપર વિચારોની ભવ્યતા નિર્ભર છે.

—o—

આપણું રોજનું ઘડી ઘડીનું જીવન સાદું દેખાય છે ખરૂં પણ તે સાદું નથી. તેમાં ઉંડો અર્થ સમાયેલો છે. આખું એ જીવન એક મહાન યજ્ઞ કર્મ છે. તમારી ઉંઘ તે પણ એક સમાધી છે. સર્વ ભોગ ઇશ્વરને અર્પણ કરી પછી જે નીંદ્રા આપણે લઇએ તે સમાધી નથી તો બીજું શું છે?

—વિનોબા.

*

K. M. Lodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

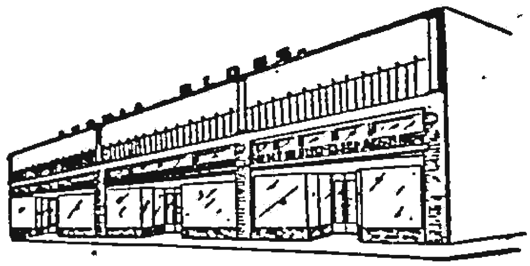

22 ct Jewellery made to order in latest designs

બાવિસ કેરેટ

સોનાના દાગીના ખાસ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે અમને અપાયલું કામ સંતોષ પામે એવી રીતે કરીયે છીએ.

નેકલેસ, જુદી જુદી ડીઝાઇનની બંગડી અછોડા, સાડીની પીન, વીંટી બકલ્સ એરીંગ વીગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

Phone 22905 Tel. ADD.: "GANDABHAI"

The Home Of INDIAN SWEETMEATS.

G. C. Kapitan & Son

Vegetarian Restaurant

Upcountry customers are requested to send their **POSTAL ORDER** with their orders.

Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

ઓર્ડર સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. મીઠાઇની કીંમત ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટેજ ઉમેરવા વિનંતી છે.

ના. રોડેશીયા શી. ૧–૦ રતલે. સધન રોડેશીયા ૯ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.

પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો

154 GREY STREET, DURBAN.

Telephone : 20951

177 Grey Street DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop.: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન: ૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ ડરબન.

ભગત્સ વેજીટેરીયન લાઉંજ

(પ્રોપ્રાયટર: જી. એલ. ભગત)

ઘીની મીઠાઈઓના સ્પેશ્યલીસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઇઓ પુરી પાડીએ છીએ.

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન"

શુક્રવાર તા. ૧૪ અકટોબર, ૧૯૫૫.

આપણો ખરો શત્રુ ભય

દક્ષિણ આફ્રિકામાં આપણે ઘણી વિચિત્ર સ્થિતિમાં મુકાયા છીએ. એક વસ્તુમાં સરકાર સફળ થઇ છે અને તે એ કે લોકોના મનની શાંતીનો તેણે નાશ કર્યો છે. તાજુબીની વાત એ છે કે દુનીયા જ્યારે શાંતીને માટે ઝંખી રહી છે અને તે મેળવવાના માર્ગો શોધવાને તનતોડ મહેનત કરી રહી છે ત્યારે દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકાર તેનો નાશ કરવાને પોતાનું બનતું સઘળું કરી રહી છે. તેને નથી બીજાને શાંતીથી રહેવા દેવા કે નથી જાતે શાંતીથી રહેવું. કારણ, પોતાના હેતુઓ પાર પાડવાને કાયદા ઘડવામાં અને દમનનું રાજ્ય સ્થાપવામાં ભલે તેણે સફળતા પ્રાપ્ત કરેલી હોય પરંતુ કોણ કહી શકશે કે તેનાથી તે આજે શાંતી ભોગવી રહી છે? જો એમજ હોત તો રાજદ્રોહના તેને સ્વપ્ના નહિ આવતાં હોત અને રાજદ્રોહનાં પુરાવા શોધી કાઢવાને આખા દેશમાં તપાસ કરવાને તેને સર્ચ વોરન્ટો કાઢવા નહિ પડયા હોત. કાળા પટ્ટાવાળી સ્ત્રીઓ (બ્લેક સેશ વિમેન), દક્ષિણ આફ્રિકાનું બંધારણ, કે જેના પાયાપર યુનીયન સ્થપાયું છે, તે ચુરા થઇ જવાની અણીપર છે, એ મહાન ચિંતાના પરિણામે હસ્તીમાં આવી છે. પરંતુ કાળા પટ્ટા વાળી સ્ત્રીઓ જેઓનું પ્રતિધિત્વ ધરાવી રહી છે,. તેઓને એ વસ્તુ ગંભીર ચિંતાનો વિષય થઇ પડી છે તેથી એમ સમજી લેવાનું નથી કે સરકાર નિશ્ચિંતતા ભોગવી રહી છે. સરકારના પ્રધાનો જ્યાં જાય ત્યાં આ સ્ત્રીઓની સ્થીર ગંભીર મુદ્રાના દર્શનથી તેઓને દુર ભાગવું પડે છે એ તેની સાક્ષી પુરે છે. ડગલે ને પગલે એ મૂર્તાઓ તેને પોતાના દુષ્કૃત્યોનું ભાન કરાવે છે.

એક માણુસને નીચે પછાડી દેવાથી બસ નથી થતું. તેને નીચે રાખવાને તેના ઉપર ચઢી બેસવું પડે છે. પોતાના પાગલપણાના પરિણામે સરકાર આજે એ સ્થિતિમાં મુકાયેલી છે. આ રીતે માણુસ પોતાની જાતને માટે તેમજ બીજાઓને માટે જીવન અકારું કેમ કરી મુકતો હશે, જ્યારે આ સુંદર દેશમાં સૌને સુખે રહેવાને કશી પણ વસ્તુની ખોટ નથી? તેનું કારણુ શું? માત્ર ચામડીનો રંગ? એક માનવીએ બીજો માનવી, જે બીજી સઘળી રીતે પોતાના જેવો જ હોય બલકે પોતાના કરતાં ચઢીયાતો હોય પરંતુ તેની ચામડીનો રંગ જ માત્ર જુદો હોય, તેથી તેનો તિરસ્કાર કરવો અને તેનું સ્વમાનભંગ કરવું એ કરતાં વિશેષ પાગલપણું બીજું શું હોઇ શકે? સરકારની મતી શું એટલી ભ્રષ્ટ થઇ ગઇ છે કે તેની આ વલણુથી આખા દેશને તે કેટલું નુકસાન કરી રહી છે એ વિચારી શકતી નથી?

આ છે આ દેશની આજની ઘોર પરિસ્થિતિ. તેમાંથી દક્ષિણુ આફ્રિકાને બહારની દુનીયાની હારમાં શી રીતે લાવી શકાય?

આપણો કેસ આજે મહાન વિશ્વ સંસ્થા યુનાઇટેડ નેશન્સ સમક્ષ રજુ થઇ રહ્યો છે. આટલાં વર્ષો સુધી એથી કશું વળ્યું નથી અને આ વખતે પણ કશું વળશે કે કેમ એ શંકા ભરેલું છે.

મુખ્ય વસ્તુ એ છે કે આપણે આપણી પોતાની શક્તિ ઉપર જ આધાર રાખવાનો છે. પરિસ્થિતિનો જો આપણે જાતેજ સામનો કરી અને તેને સુધારી નહિ શકીએ તો એ આપણી નબળાઇ સુચવે છે. ભય એ મોટામાં મોટી નબળાઇ છે. સરકારને પણ આપણો ભય લાગી રહ્યો છે. પરંતુ આપણુને તેના કરતાં સો ગણો સરકારનો ભય લાગી રહ્યો છે. વર્તમાન પરિસ્થિતિ સુધારવામાં પ્રગતી કરવાને સૌથી પ્રથમ આપણે આપણામાંથી ભયને ટાળવો પડશે. આપણો ખરો શત્રુ સરકાર નથી પરંતુ ભય છે. એ ભયને આપણે ત્યારે જ હઠાવી શકીએ જો ઇશ્વર, કે જે આખી સૃષ્ટિનો શાસક છે, તેને આપણે ઓળખતા થઇએ. આપણે ભય તેનો રાખવાનો છે, નહિ કે કોઇ મૃત્યુ લોકના માનવીનો. તેનો (ઇશ્વરનો) ભય રાખતા થઇશું કે તુરતજ આપણે ખરે માર્ગે ચઢી જઇશું અને તેની દીવ્ય જ્યોત આપણા માર્ગને પ્રકાશિત કરશે.

ગુજરાતી શાળાઓના શિક્ષકોની સ્થિતિ

આ દેશમાં આપણી ગુજરાતી શાળાઓમાં સ્વદેશથી આવતા શિક્ષકોની સ્થિતિ વિષે શ્રી ઉમીયાશંકર જોખાકરે લખેલા લેખ તરફ અમે વાંચકોનું ધ્યાન ખેંચીએ છીએ. શ્રી જોખાકરે જણાવેલી સ્થિતિ ઘણે અંશે સત્ય અને કરેલી ફરિયાદો ઘણે અંશે વજુદ વાળી હોઇ લેખ ઘણો લાંબો હોવા છતાં અમે તેને સ્થાન આપવાનું ઉચિત ધાર્યું છે.

હમણા હમણાસાં આપણા બાળકોના શિક્ષણુ પાછળ આપણે ઠીક ઠીક ખર્ચ કરતા થયા છીએ. પરંતુ આપણી વૃત્તિ અંગ્રેજી શિક્ષણુ પાછળ વધારે હોય છે. ગુજરાતી શિક્ષણુ પાછળ જોઇએ તેટલા પ્રમાણુમાં ધ્યાન દેવામાં આવતું નથી. તેમાં વળી હવે હીંદી શિક્ષણુ શરૂ થયું છે. ત્રણેમાંથી એકેની જરૂર ઓછી છે એમ તો નહિજ કહી શકાય. પરંતુ મૂળ વાત એ છે કે સાધન જો બરાબર ન હોય તો સાધ્ય વસ્તુ બરાબર ન હોઇ શકે. શિક્ષકો જો સારા ન હોય, એટલે કે, જ્ઞાનથી તેમજ ચારિત્રથી, તો બાળકોને સારૂં જ્ઞાન ન મળી શકે.

આ દેશમાં આપણી સ્થિતિ નહિ ઘરના નહિ ઘાટના જેવી છે. સરકારની એપાર્ટહેડની નીતીને લીધે નથી આપણે પશ્ચિમના લોકોમાંથી સારૂં પામી શકતા તેમ આપણી માતૃભૂમી સાથેનો સંબંધ લગભગ સાવ તુટી ગયેલો હોઇ નથી આપણી પોતાની સંસ્કૃતિમાંથી કંઇ સારૂં પામી શકતા. એક જાતનો પુર્વ પશ્ચિમનો ખીચડો થયો છે. એવી પરિસ્થિતિમાં આપણા બાળકોનું ભવિષ્ય સુધરવા કરતાં બગડી રહ્યું છે. આપણા બાળકોને સારામાં સારૂં શિક્ષણુ અને સારામાં સારા સંસ્કાર આપવા માંગતા હોઇએ તો તેને માટે આપણે સારામાં સારાં સાધનો મેળવવાની કાળજી રાખવીજ જોઇએ. આપણા ચોપડા રાખવાને સારો બુકકીપર જોઇતો હશે તો તેને પા. ૩૦ પગાર આપવો પડશે. પા. ૫ના માણુસથી નહિ ચાલી શકે. એજ રીતે ગુજરાતી શિક્ષણુ જો આપણે સારૂં આપવા માંગતા હોઇએ તો સારામાં સારા શિક્ષકો રાખવા જોઇએ જે સારા પગારો આપવાથી જ મેળવી શકાય.

એ આપવાની આપણી તૈયારી સાધારણુ રીતે હોતી નથી. શ્રી જોખાકર લખે છે તેમ આપણે બીજી બાબતોમાં ખર્ચ કરતાં સંકોચાતા નથી પરંતુ શિક્ષકોને પગાર આપવામાં કંજુસાઇની હદે કરકસર કરીએ છીએ. અને તેમ કરીએ છીએ એટલેજ સ્વદેશથી આવેલા શિક્ષકોની વૃત્તિ શિક્ષણુ આપવા કરતાં રોજીના અન્ય સાધનો શોધવા તરફ વધારે હોય છે. આ દેશમાં તેઓ હીંદની આર્થીક દ્રષ્ટિથી આવે છે. અહિં આવ્યા બાદ તેઓ આપણી રહેણી કરણી તદન જુદા પ્રકારની નિહાળે છે. આપણું પોતાનું જ જીવન જો હીંદ કરતાં જુદું હોય તો તેઓ હીંદના જેવું જ જીવન જીવે એવી આપણાથી કેમ આશા રાખી શકાય? વળી શિક્ષક તરીકે શિક્ષકનો જે માન મરતબો રહેવો જોઇએ તે પણુ જ્યારે માબાપો જ ન સાચવતા હોય તો પછી વિદ્યાર્થીઓ શી રીતે રાખે? ઘણી વાર અશિક્ષિતો શિક્ષકો પર ખોટી રીતે રૂઆબ ચાલાવે ત્યારે શિક્ષકોનું સ્વમાન ભંગ પણુ થઇ જાય છે. પછી શિક્ષકોનું મન શિક્ષણુ આપવામાં નથી રહેતું પરંતુ આ ગુલામીમાંથી ક્યારે છુટાય એ વિચારમાં રહે છે અને એ તક સાંપડતાં તેઓ એ ધધો છોડી દે છે. તેમાં શિક્ષકનો દોષ નથી.

આદર્શ શિક્ષક તો એજ કહેવાય કે જે લોભ, મોહ, રાગદ્વેશથી પર હોય. આજના જમાનામાં એ આશા રાખવી વ્યર્થ છે. આજે આદર્શ જીવન કોણુ જીવે છે એજ એક પ્રશ્ન છે.

એટલે શિક્ષકો પાસેથી જો આપણે ખરી સેવા લેવા ઇચ્છતા હોઇએ તો પ્રથમ તો આપણે સારામાં સારા શિક્ષકો શોધવા જોઇએ અને તેવા શિક્ષકોને બજા કંઇ પણુ પ્રલોભનો ન થાય અને પોતાનું તેમજ પોતાના કુકુંબનું નિશ્ચિંતતાથી ગુજરાન કરી શકાય તેવા સારા પગારો તેમજ અન્ય સગવડો આપવી જોઇએ, જે વસ્તુ આજે ખાસ કરી આપણી ગુજરાતી શાળાઓના શિક્ષકોના સંબંધમાં નથી જ થતી. પછી આપણે શિક્ષકો સારા નથી એવી ફરિયાદ નથી કરી શકતા.

આ દેશમાં અનેક અગવડોને લઇને આપણે સ્વદેશથી સારા શિક્ષકો બોલાવી શકતા નથી. એ સંજોગોમાં સારી વસ્તુ તો એ ગણાય કે આ દેશમાંથી આપણામાંના જ જેમની બુદ્ધિ શક્તિ ખીલેલી હોય તેમને સ્વદેશ મોકલી જે વસ્તુની તાલીમ આપણા બાળકોને આપવા માંગતા હોઇએ એ વસ્તુમાં ખાસ પારંગત કરવા જોઇએ. દાખલા તરીકે સંગીત. આપણું અહિંનું સંગીત એવું છે કે તેનું પ્રદર્શન કરતાં આપણે લજવાવુ પડે. તેવીજ રીતે પાયાની કેળવણી (બેસીક એજ્યુકેશન) નું છે. આપણા બધા જ નવયુવાનો પરદેશ જઇ ડાક્તરો અને વકીલો બની આવે છે અને અહિં આવ્યા બાદ કોમને કેટલા લાભદાયી થાય છે એ એક પ્રશ્ન જ છે. તેનું કારણ એ છે કે ભાગ્યે જ કોઇ સેવા ભાવનાથી શીખવા જાય છે. સમાજમાં જો બધા જ સ્વાર્થી હોય અને એક બીજાને જોઇ બધા જ સ્વાર્થી રહેવ: માગતા હોય તો સમાજની પ્રગતી નહિં જ થઇ શકે. કેટલાક તો નિઃસ્વાર્થ સેવા ભાવિ હોવા જ જોઇએ. તેવી વૃત્તિ વાળા જો આપણી કોમમાંથી કોઇ જ પેદા ન કરી શકીએ તો આપણી કોમનું ભાવિ ઉજ્જવળ નહિં ગણાય.

નોંધ અને સમાચાર

એપાર્ટહેડનું દુષ્પરિણામ

જોહાનીસબર્ગ સીટી ટ્રાંસપોર્ટના જનરલ મેનેજર મી. એફ. એફ. ગેપરે ટ્રેફીક ઓફીસરોની કોન્ફરન્સમાં જણાવ્યું હતું કે, જોહાનીસબર્ગની બસો અને ટ્રામોમાં એપાર્ટહેડ નહિં હોત તો જોહાનીસબર્ગને દર વર્ષે પાઉન્ડ પાંચ લાખનો નફો થાત.

કેપટાઉનના મી. એ. એસ. એ. ધરટ તરફથી પુછાયેલા પ્રશ્નના જવાબમાં તેમણે આ જણાવ્યું હતું. મી. ધરટે પુછ્યું હતું કે કેપટાઉનમાં એક ખાનગી ટ્રાંસપોર્ટ કંપની, જેને પોતાના નફામાંથી સાડા સાત ટકા શહેરને આપી દેવા પડે છે, તે તેમ છતાં પણ કેમ નફો બતાવી શકે છે જ્યારે જોહાનીસબર્ગને કેમ નુકસાની થાય છે?

મી ગેપરે કહ્યું કે જોહાનીસબર્ગમાં જો એપાર્ટહેડ ન હોય તો અમે ભાડાં ઘટાડીને વધારે સારી સર્વીસ આપી શકીએ. કેપટાઉનમાં એકજ વાહનમાં સઘળા વર્ગના લોકોને લો છો. જોહાનીસબર્ગમાં ૯૫ ટકા વાહનોમાં માત્ર યુરોપીયનોનેજ લેવામાં આવે છે અને પાંચ ટકા વાહનોમાંજ બીન-ગોરાઓને લેવામાં આવે છે.

ઇસ્ટ આફ્રિકામાં હીંદ સરકારની નીતી

ટુંક મુદતપર હીંદની પરદેશ નીતી પર ભાષણ કરતાં બ્રીટીશ ઇસ્ટ આફ્રીકા અને રોડેશીઆ અને ન્યાસાલેન્ડના ફેડરેશન ખાતેના હીંદ સરકારના કમીશનર શ્રી. એમ. ગોપાલ મેનને કહ્યું હતું કે:

ઇસ્ટ આફ્રિકા ખાતેના હીંદના વડા પ્રધાનના નીવેદનની ઘણીવાર ટીકા થએલી છે. વડા પ્રધાન હમેશાં પરદેશના હીંદીઓને કહેતા આવેલા છે કે જે દેશમાં તેઓ રહેતા હોય તે દેશના વતનીઓના હિતને માટે તેઓએ કામ કરવું જોઇએ અને તેઓની સાથે એક થઇને શાંતી, સમજુતી અને મૈત્રીથી રહેવું જોઇએ. ઇસ્ટ આફ્રિકામાં એશીયનો ઉપરાંત આફ્રિકનો અને યુરોપીયનો વસે છે. આ દેશના લોકો સાથે હીંદીઓએ એખલાસથી રહેવું જોઇએ એ સિવાય તેઓને બીજી શી સલાહ આપી શકાય! બ્રીટીશ સરકારનો દ્રઢ હેતુ છે કે આ દેશના લોકોને જેમ બને તેમ જલદી સ્વતંત્રતાને પંથે લઇ જવા. વીસમી સદીની બ્રીટીશ સરકાર ૧૯મી સદીના કરતાં જુદી છે. તે સંસ્થાનવાદ અને શાહીવાદની એટલી જ દુશ્મન છે કે જેટલા શ્રી નેહરૂ છે.

હીંદ, પાકીસ્તાન, બરમા, સીલોન, ગોલ્ડ કોસ્ટ, નાયજીરીયા અને સુદાન તેના પુરાવા છે. ૧૯મી સદીના અને ૨૦મી સદીના પહેલા ભાગના સંસ્થાનો અને તાબાના રાજ્યોને કોમનવેલ્થ ઝડપથી ફેરવી રહ્યું છે. હીંદ શાંતીથી સત્તા સુપ્રત કરી દેવામાં માને છે. હીંદ માને છે કે તકરારથી નવા સવાલો ઉભા થશે અને કડવાશ વધશે. આથી હીંદ આફ્રિકાના મુશ્કેલ સવાલો શાંતી અને મૈત્રીથી ઉકેલ લાવવા ઇચ્છે છે.

સુખી પરિણિત જીવન માટે દસ નીયમો

ડરબનના ખ્રીસ્તી ધર્મના પત્ર 'સેન્ટ પોલ્સ રીવ્યુ'માં સુખી પરિણિત જીવન માટે દસ નીયમો આપવામાં આવ્યા છે: (૧) તકરાર ઉભી થતાંજ તેને ડામી દેવી (૨) દલીલમાં નહિં ઉતરવું કચકચ નહિં કરવી અને ગુસ્સો નહિં કાઢવા કરવી. (૩) ઘરમાં બેમાંથી એકે પણ શેહાઇ નહિં કરવી. (૪) ઘરમાં "મારૂં" નહિં પણ "આપણું"નો નીયમ રાખવો. (૫) તમારી વચ્ચે નિકટતા હોય તો તે તમારી પાસેજ રાખવી. મીત્રો સાથે તેની ચર્ચા નહિં કરવી. (૬) બહાર મરદ નહિં રહેવું. અમે તેવું મરીજ પણ તમારૂં પોતાનુંજ ઘર રાખવું. (૭) જે પ્રેમ અને વાત્સલ્યનો પરપના પહેલાં પ્રયોગ કર્યો હતો તેમાંનો થોડોક બતાવવાથી અનેક નજીવી તકરારોને રોકી શકાશે. (૮) પતિઓએ યાદ રાખવું જોઇએ કે ઘર ચલાવવું એ ઘણુંજ કઠણ, કંટાળા ભરેલું અને થાકી જવાય તેવું કામ છે. પત્નિ તરફ અવિચારી નહિં રહેવું અને પતિનું ચીડીયાપણું સહન કરી લેવું. (૯) એક બીજા પ્રત્યે માન રાખવું. માનનો અભાવ હોય તો પ્રેમ અલોપ થાય છે. (૧૦) જતન થઇ શકે તેટલાં બાળકો પેદા કરી પ્રેમરૂપી વીમાથી ઘરનું રક્ષણ કરવું.

રસ્તાપરના અકસ્માતો

ગયા વર્ષમાં આખાં યુનીયનમાં રસ્તાપરના કુલ ૭૦૧૮૫ અકસ્માતોમાંથી ૧૫૯૬ લોકો માર્યા ગયા હતા અને ૨૨૩૨૪ જખમી થયા હતા. જે આગલાં વર્ષના કરતાં ઓછામાં ઓછા ૧૮ ટકાનો વધારો બતાવે છે. મતલબમાં દર ૧૦,૦૦૦ રજીસ્ટ થએલાં વાહનો દીઠ ૨૧.૧ લોકો મરણ પામ્યા છે. ૧૯૫૩માં મરણ સંખ્યા ૧૬.૪૩ થઇ હતી.

આ કારણથી ન્યાય ખાતાંના પ્રધાન મી સી આર. સ્વાર્ટે ટ્રાફીકને લગતા કાયદાનો વધારે સખ્તાઇથી અમલ કરવાની ધમકી આપેલી છે.

હીંદની રેલમાં હજારોના મરણ

હીંદના વાયવ્ય કોણ (નોર્થ વેસ્ટ) માં રેલના પાણી ફરી વળ્યાં હતાં તે પાંચ દિવસ બાદ ગયા રવીવારે ઓસરવા લાગ્યાં છે. પરંતુ પશ્ચિમ પંજાબ, પાકીસ્તાનમાં હજુ પુરજોસથી ચાલુ છે અને ૫૦૦ ઉપર ગામડાંઓ તણાઇ ગયાં છે અને હજારો લોકો મરણ પામ્યા છે. એમ ગયા શનીવાર નાખનાર હતા.

હીંદ સરકારના અમલદારોના કહેવા મુજબ કુલ મરણ સંખ્યા જે પંજાબમાં ૨૦૦ની આપવામાં આવી હતી, તે હજારોની થવા વકી છે અને ૮૦૦૦ ઢોરો ડુબી ગયાં છે.

હીંદના કપાસના પાકને એક કરોડ પાઉન્ડનું અને ચોખાના પાકને ત્રીસ લાખ પાઉન્ડનું નુકસાન થએલું અડસટવામાં આવે છે.

હીંદમાં કહેવાઇ રહ્યું છે કે આના જેવી ભયંકર રેલ કદી જાણવામાં આવેલી નથી. ન્યુદિલ્હીમાં આવતા ખબરો મુજબ અમૃતસર વિસ્તારના ગ્રામ્ય પ્રગણાઓમાં ૬૦ ટકા જેટલાં ઘરો ભાંગી પડયાં છે.

પાકીસ્તાનના વડા પ્રધાન જનાબ મહમદ અલીએ સંકટ ગ્રસ્તોની રાહત માટે પાકીસ્તાન સરકાર તરફથી રૂા. ૫૦ લાખની ગ્રાન્ટ આપવાનું જાહેર કર્યું છે.

સૌથી વધારે નુકસાન મુલતાનમાં થએલું જણાવવામાં આવે છે જ્યાં ૯૦૦ ચોરસ માઇલના વિસ્તારપર રાવી અને સતલેજ નદીઓના પાણી ફરી વળ્યાં છે.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ

હમણાજ ખુલ્લો મુકેલો માલ!

ન્યુ ધરા છાપેલી નીનન સાડીઓ	૬ વાર	શી. ૪૯–૬
જરીની કીનારવાળી જ્યોરજેટ ૪૫''		વારની શી ૨૫–૦
પાટલી પાલવ અને આખી ભાત વાળી		
રેશમી છાપેલી સાડી		પા. ૭–૧૦–૦ થી ઉપર
ભેગડી કીનારની સાડી ક્રેપ ૪૫''		વારની-શી. ૩/૧૧ થી ઉપર

મુતરાઉ સાડીઓ છેલ્લી ઢબના રંગો અને છાપો વાળી
પાંચ વાર શી ૨૭–૬ થી ઉપર
૭ વાર શી. ૩૯–૬ થી ઉપર

C.O.D. અને ટપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત ધ્યાન દેવામાં આવે છે.

જોઇએ તો સામ્પલ મોકલીશું.

ચુનીલાલ બ્રધર્સ
(પ્રો.) લીમીટેડ
૬૩ વીકટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.
ફોન: ૨૪૦૦૩ પી. ઓ. બોક્સ ૮૨૨.

ગ્રુપ એરીયાઝનો વિરોધ કરવા મેવીલમાં મળેલી પરિષદ

ગ્રુપ એરીયાઝનો વિરોધ કરનારી જુદી જુદી સોળ સંસ્થાઓની કમીટી જે મેવીલ અને ડીસ્ટ્રીક્ટસ એન્ટી ગ્રુપ એરીયાઝ કોઓરડીનેટીંગ કમીટી તરીકે ઓળખાય છે, તેની અકટોબર તા. ૨ જીએ મેવીલ અને ડીસ્ટ્રીકટસમાં ગ્રુપ એરીયાઝ અને ઘરોની સગવડોને લગતા સવાલની ચર્ચા કરવા મેવીલમાં એક કોન્ફરન્સ મળી હતી. તેનું ઉદ્દઘાટન કરતાં રેવરન્ડ એ. ડબલ્યુ. બ્લેકસોલે કહ્યું કે, "પોતાના પડોશીઓ સાથે હળીમળીને રહેવાના હેતુથી લોકોએ પોતાની યોજના કરવી એ ઘણુંજ અગત્યનું છે. તેઓને ફરજી યા ખસેડી મુકવામાં આવે તેને કોઇ પણ લોકોએ કદી નમતું નહિ આપવું જોઇએ. ગ્રુપ એરીયાઝ એકટને દક્ષિણ આફ્રિકામાં એ વસ્તુ (એપાર્ટહેડ ની નીતી) અમલમાં મુકનારા કાયદા તરીકે લેખી શકાય. નેશનલીસ્ટોની કેવી સંકુચિત નીતી છે એ સરકારના આ પગલાં પરથી સ્પષ્ટ જોઇ શકાય છે. લોકો આ પગલાંનો વિરોધ કરી રહ્યા છે એ એક સારૂં ચિન્હ છે."

રેવરન્ડ બ્લેકસોલે વધુમાં કહ્યું કે, "લોકોને ઘરોની તેમજ નાગરીકો તરીકે ની અન્ય સગવડો પુરી પાડવી એ સત્તાધીશોની ફરજ છે." અંતમાં તેમણે કહ્યું કે એટલી બધી સંસ્થાઓ ગ્રુપ એરીયાઝ અને ઘરોની સગવડોની ચર્ચા કરવા મેવીલમાં એકત્ર થઇ છે એ ઘણું સારૂ છે.

મી. એચ. આર. દેવદત્તે મેવીલ લત્તામાં ઘરોની સગવડો સંબંધી વિસ્તૃત રીપોર્ટ રજુ કર્યો હતો. રીપોર્ટ માં જણાવ્યું હતું કે, આ ડીસ્ટ્રીક્ટમાં ઘરોની ઘણીજ તંગી છે અને તેના કારણો નીચે પ્રમાણે છેઃ

(૧) ગ્રુપ એરીયાઝ એકટ પસાર થવાથી હયાત ઘરોમાં વસવાટ કરવા પર તેમજ નવાં ઘરો બાંધવાપર વધુ પ્રતિબંધો મુકાયા છે.

(૨) ડરબન સીટી કાઉન્સીલે બે વર્ષ સુધી નવાં મકાનો બાંધવાના પ્લાનો પાસ કરવાની બંધી કરી છે.

(૩) ઘરો બાંધવાનું છેલ્લું કામ મ્યુનીસીપાલીટી તરફથી ૧૯૩૯માં કરવામાં આવ્યું હતું જ્યારે ડરબન સીટી કાઉન્સીલે કેટોમેનરમાં હીંદીઓ માટે ૫૦ સબ ઇકોનોમીક અને એકસો ઇકોનોમીક ઘરો બાંધ્યાં હતાં."

ઘણી ચર્ચા બાદ મેવીલ એન્ડ ડીસ્ટ્રીક્ટસ એન્ટી-ગ્રુપ એરીયાઝ કોઓરડીનેટીંગ કમીટી સ્થાપવામાં આવી હતી અને નીચે પ્રમાણે તેના કાર્યકર્તાઓ ચુંટાયા હતા. પ્રમુખઃ મી. વી. એસ. એમ. પીલ્લે, સેક્રેટરીઃ મી. એચ. આર. દેવદત્ત, ટ્રેઝરરઃ મી. ટી. નક્કી અને પ્રત્યેક સંસ્થામાંથી બે સભ્યોની બનેલી કમીટી.

કોન્ફરન્સે નીચે પ્રમાણે ઠરાવો પસાર કર્યા હતાઃ

"ગ્રુપ એરીયાઝ એકટની પાછળ રહેલા ભયંકર હેતુઓનો સામનો કરવા આ કોન્ફરન્સ મેવીલ એન્ડ ડીસ્ટ્રીકટસ એન્ટી ગ્રુપ એરીયાઝ કોઓરડીનેટીંગ કમીટી નામની સંસ્થા સ્થાપવાનું ઠરાવે છે.

"આ સભા ગ્રુપ એરીયાઝ એકટને સંદતર વખોડી કાઢે છે અને પ્રતિજ્ઞા કરે છે કે, મેવીલના લોકો પોતાના ઘરો ઉખેડી કાઢવામાં સત્તાધીશો સાથે કોઇ પણ સંજોગોમાં સહકાર નહિ કરે અને આ અનિષ્ટ કાયદાના અમલ ના દરેક પગલાંનો વિરોધ કરશે.

"વધુમાં આ કોન્ફરન્સ આ કાયદા નો વિરોધ કરવા નીચે પ્રમાણે પ્રચાર કાર્ય કરવાનો ઠરાવ કરે છેઃ

(અ) ગ્રુપ એરીયાઝનાં જોખમો જનતાને ભાન કરાવવા મેવીલના દરેક ભાગોમાં માસ મીટીંગો ભરવી.

(બ) મેવીલના લોકોને ઉખેડી કાઢ વાના સત્તાધીશો તરફથી થતા દરેક પ્રયત્નનો સક્રીય વિરોધ કરવા તેઓને તૈયાર કરવા.

(ક) આ લડત ચલાવવામાં જે કંઇ પણ ખર્ચ થાય તેને માટે એક ફન્ડ ઉભું કરવું.

ઘરોની સગવડપરનો ઠરાવ

"મેવીલ અને કેટોમેનરના વિસ્તાર માં વસતા લોકોનો સૌથી અગત્યનો સવાલ, એકજ કોટડીમાં અગર તો ગંદાં ઝુંપડાંઓમાં વસી રહેલાં હજારો કુટુંબોને માટે ઘરો પુરાં પાડવાનો છે. આપણા મોટા ભાગના લોકો ગરીબ વર્ગના છે અને તેથી તેઓને મોટાં ભાડાં ભરવાં કે પોતાના ઘરો બાંધવાં પોષાતાં નથી. આ સંજોગોમાં સરકારની તેમજ સ્થાનિક સત્તાધીશોની ફરજ છે કે તેઓને માટે પુરતી સંખ્યા માં ઘરો પુરાં પાડવાં.

"આથી કોન્ફરન્સ ઘરોની મોટા પાયાપર સગવડ કરવા સ્થાનિક સત્તાધીશોને તેમજ હાઉઝીંગ બોર્ડને પુરતાં નાણા આપવા સરકારને વિનંતિ કરે છે.

"કોન્ફરન્સ ખાસ કરી, સ્થાયી વસવાટ કરતી કોમોને ખલેલ કર્યા વિના હીંદીઓને માટે ઘરો પુરાં પાડવા પોતાની યોજનાને વેગ આપવા અને તેને માટે કાઉન્સીલની માલીકીની પડેલી ખાલી જમીનોનો ઉપયોગ કરવા ડરબન સીટી કાઉન્સીલને આગ્રહપુર્વક માગણી કરે છે.

મેરીટઝબર્ગના સીટી ગાર્ડન્સમાં સેગ્રેગેશન માટે માગણી

આ પગલાંને કમીટી, આફ્રિકન અને અન્ય બીન ગોરાઓ જ્યાં સુધી નોકરી કરતા હોય ત્યાં સુધી તેની સાથે સંબંધમાં આવવાને કશો વાંધો નહિ હોવાની પરંતુ નોકરી નહિ કરતા હોય ત્યારે તેઓને ત્યાજ્ય ગણી કાઢ વાની દક્ષિણ આફ્રિકામાં સર્વત્ર વર્તતી વલણનો એક તાજો દાખલો ગણે છે.

મેરીટઝબર્ગના માર્કેટ સ્કવેર ગાર્ડન્સમાં સેગ્રેગેશન દાખલ કરવા ત્યાંની સીટી કાઉન્સીલને માગણીઓ થઇ રહી છે તેની સામે દક્ષિણ આફ્રિકાની લીબરલ પાર્ટીની ત્યાંની કમીટીએ વિરોધ ઉઠાવ્યો છે. ટાઉન કલાર્કને એક કાગળમાં કમીટીએ જણાવ્યું છે કે, ખાસ શોચનીય વસતુ એ છે કે એ માગણીઓને દિલસોજીથી સ્વિકાર વામાં આવેલી જણાય છે.

કમીટીએ વધુમાં જણાવ્યું છે કે શહેરમાં કેટલાંક સબર્બો છે જ્યાં સ્થાનિક રહીશોના વિરોધોના પરિણામે ઘરમાં નોકરી કરતા આફ્રિકન નોકરો ને માટે રમત ગમતના સ્થાનો સ્થાપ વાના કાઉન્સીલના પ્રયત્નો નિષ્ફ્ળ નીવડયા છે.

આ વર્ષના આરંભમાં આફ્રિકનોને રસ્તાપર એકત્ર થતા અટકાવવાને પ્રચંડ ચળવળ ચાલી હતી.

હવે જો આ લોકોને માર્કેટ સ્કવેર ગાર્ડન્સ જેવાં જાહેર સ્થળોમાં દાખલ થવાની પણ બંધી કરવામાં આવનાર હોય તો પછી તેઓએ જવું કયાં?

કમીટીએ જણાવ્યું છે કે, કમીટીની જાણમાં છે ત્યાં સુધી આ ગાર્ડન્સમાં ઘણા વર્ષો સુધી સેગ્રેગેશન નહિ હોવા છતાં કંઇ પણ ગંભીર બનાવો બનેલા નથી. હવે તે દાખલ કરવાથી શહેર માં ભિન્ન જાતીઓ વચ્ચેનો સંબંધ સુધરવાનો નથી.

આ ગાર્ડન્સમાં સેગ્રેગેશન દાખલ કરવાની ખરેખર જરૂર છે ખરી? તેને બદલે તેમાં ખર્ચાનારા નાણાનો મેરીટઝબર્ગના આફ્રિકનો માટે રમત ગમતની સગવડો પુરી પાડવામાં શું વધારે સદુપયોગ નહિ કરી શકાય? તેનો ગંભીરપણે વિચાર કરવા કમીટીએ સીટી કાઉન્સીલને આગ્રહભરી વિનંતિ કરી છે.

આપણી રોજની પ્રાર્થના

સાયંકાળની પ્રાર્થના

(ગતાંકથી ચાલુ)

સાયંકાળે પ્રાર્થના કરવી જોઇએ. પ્રાર્થના દિવસને અંતે કરી ઇશ્વરની પાસે કરેલા કામોનો હિસાબ આપવો જોઇએ. કામો કેવાં અને કેટલાં કર્યાં છે તે તથા વિચારો પણ શું આવ્યા છે તેનો હિસાબ કરી ખરાબ કામોની માફી માંગી ફરી તેવું ન બને તેની ખાત્રી આપવી જોઇએ.

સવારની પ્રાર્થનામાં બોલાતા પહેલા બે શ્લોકો સાંજના પણ આશ્રમમાં હમેશાં બોલાતા. ત્યાર પછી ગીતાજીના બીજા અધ્યાયના સ્થિતપ્રજ્ઞના લક્ષણો ના શ્લોકો બોલાય છે. તે ઉપરાંત નીચેના શ્લોકો પણ છેઃ

કર ચરણ તણા વા વાચ કે કર્મના વા
શ્રવણ નયનના વા, માનસી જેહ દોષો,
કૃત અણકૃતના વા, માફ સર્વે કરો એ,
જય જય કરૂણાબ્ધે શ્રી મહાદેવ શંભો.

હાથ પગ અથવા વાણીથી કે કર્મથી યા સાંભળીને જોઇને કે મનથી ફકત વિચારીને કર્યા હોય વા કરવાનો વિચાર સરખો કર્યો હોય તેવા સર્વે દોષો હે કરૂણાના સાગર મહાદેવ માફ કરજે.

દુઃખ તે તો નહી દુઃખ
સુખ તે તો નહીં સુખ,
ભૂલીએ પ્રભુ એ દુઃખ,
સ્મરીએ રામ એ સુખ.

સંસારમાં દુઃખ કે સુખ શું છે? જો રામને ભૂલીએ તો દુઃખ છે એટલે સત્યથી વેગળા થાઓ એ રામને ભુલવા બરાબર છે. પછી દુઃખની પરંપરા આવી જ. તમે રામને ભજો સત્યને માર્ગે ચાલો પછી જે વિપત્તીઓ આવે એ તમને મુંઝવી નહીં મારે. મનમાં શાંતી હશે કે હું સત્યને પંથે છું ઇશ્વર મારી સાથે છે.—અધુરૂં.

ગુજરાતી શિક્ષકોની અછત અને તેનું નિવારણ

લેખક: ઉમિયાશંકર જોખાકર, શ્રી ગાં. ભા. વિદ્યાલય, જોહાનિસબર્ગ

[આ લેખ કોઇ વ્યકિત શાળા-સંસ્થા કે સંચાલકોને ઉદ્દેશીને લખવામાં આવ્યો નથી.]

દ. આફ્રિકામાં ગુજરાતી ભાઇઓ કંઇક સ્થિર થતાં તેમનાં બાળકોના ગુજરાતી શિક્ષણ અને ભારતીય સંસ્કાર સજીવન રાખવાનો વિચાર આવતાં જુદાં જુદાં સ્થળોનાં સમાજ સંચાલકોએ પુષ્કળ પરિશ્રમ લઇ ગુજરાતી શાળાઓની તથા હોલોની વ્યવસ્થા કરી છે. ઘણું ખરાં મોટાં શહેરોમાં તો સમાજની માલકીનાં મકાનો છે તે અતિ આનંદની અને ગૌરવ લેવા જેવી હકીકત છે. આ શાળાઓમાં બાળકોને જરૂરી શિક્ષણ અને સંસ્કાર આપવા માટે સ્વદેશથી કેટલાક શિક્ષકો બોલાવવામાં આવ્યા. અહીંની સરકારે પણ એવા શિક્ષકો બોલાવવા માટે છુટથી પરવાનગી આપી. પરિણામે હીંદુ કોમ કરતાં મુસ્લીમ કોમના પુષ્કળ શિક્ષકો આ દેશમાં આવ્યા, તેમાંના ઘણા ખરા તો ૭ વર્ષે આ દેશના નાગરિક બની જતાં શિક્ષણ ક્ષેત્રમાંથી છુટા થઇ વેપારી ક્ષેત્રમાં પડતા ગયા. જુદા જુદા વખતે જુદા જુદા ઘણાં શિક્ષકો આવતા ગયા ખરા પણ તેમાંના ઘણાં વેપારી ક્ષેત્રમાં પડી જવાના કારણે શિક્ષકોની સદા અછત જ રહેવા લાગી. જો કે આવા શિક્ષકો બોલાવવામાં શિક્ષણ ક્ષેત્રનો અથવા પોતાના બાળકોનો લાભ બહુ ઓછો જોવાયો હોય એમ લાગે છે. અમુક વ્યક્તિ કે અમુક કોમનો લાભ વિશેષ જોવાયો હોય એમ દેખાય છે. શિક્ષણક્ષેત્રના તાલીમ પામેલા અને અનુભવી શિક્ષકોની જ પસંદગી કરવામાં પહેલેથી ધ્યાન અપાયું હોત તો સરકારે જે છુટ આપી તેનો લાભ ગુજરાતી જનતાને સારો મળ્યો હોત. જે તે આવ્યા તેમની નજર વેપારી ક્ષેત્ર તરફ જ ઢળી અથવા બીજા કોઇ કારણોથી તેમણે શિક્ષણ ક્ષેત્રને છોડી દીધું એમાં તો શકા નથી જ. બાળકોની સંખ્યા દિનપ્રતિદિન વધવા લાગી અને શિક્ષકોની જરૂરિયાત વધવા લાગી. આથી થોડું ઘણું અંગ્રેજી-ગુજરાતી ભણેલા, અહીંના નાગરિક બનેલા કેટલાક ભાઇ બેનોને શિક્ષક તરીકે રાખવામાં આવ્યા.

ગાજરની પીપુડીનો સિદ્ધાંત

દેશથી બોલાવેલા અને અહીંના નાગરિક બનેલા શિક્ષકોનું પગારનું ધોરણ-પગારવધારો-પેન્શન-ગ્રેચ્યુઇટી-પ્રોવીડન્ટ ફન્ડ વગેરેની કોઇ જોગવાઇ ન હોવાથી આ ક્ષેત્રમાં કામ કરનાર માટે કોઇ પ્રલોભન ન હોવાના કારણે "ગાજરની પીપુડી, વાગી ત્યાં સુધી વાગી, નહિ તો કરડી ખાધી" એ સિદ્ધાંત ઉપર શિક્ષકો કામ કરવા લાગ્યા. કેટલાક શિક્ષણક્ષેત્રના તાલીમ પામેલા અને અનુભવી જુજ શિક્ષકો આવ્યા તેઓ અહીંના નાગરિક બનતાં ભવિષ્યનો લાભ જોઇ સરકારી શિક્ષણ ક્ષેત્રમાં ચાલી ગયા. છેલ્લાં પાંચેક વર્ષથી અહીંની સરકારે સ્વદેશથી શિક્ષકો બોલાવવા દેવાનું બંધ કર્યું. આથી શાળાઓમાં શિક્ષકોની અછત તો હતી જ તેમાં વધારો થયો. છેલ્લાં દશેક વર્ષથી બાળકોની સંખ્યા જ્યાં ત્યાં ખુબ જ વધી રહી છે જ્યારે શિક્ષણ ક્ષેત્રના અનુભવી શિક્ષકોની ખુબ જ અછત માલમ પડતી જણાય છે.

કેટલાક સમાજોની આર્થીક સ્થિતિ સારી અને સદ્ધર ન હોવાના કારણે શિક્ષકોને સારૂં જેવું વેતન આપવું પરવડે નહિ તેમ સમજી સ્વદેશથી આવેલા શિક્ષકોને માસિક દશ બાર પૌંડ શરૂઆતમાં આપવામાં આવતું. તેમના ભવિષ્ય માટે પેન્શન-પ્રોવિડન્ટ ફંડ વગેરેની કોઇ વ્યવસ્થા રાખવામાં આવી ન હતી. એટલે એક વખત સ્વદેશથી આવનાર શિક્ષકો રૂ. ૨૦૦-૨૫૦ તરફ પ્રથમ મોહી પડયા. સાથે સાથે અહીંના નાગરિક બની વેપારી ક્ષેત્રમાં પડવાનો લાભ જોવા લાગ્યા અને આ દેશમાં આવવાનું પસંદ કરવા લાગ્યા. અહીં આવી તેઓએ પાંચ છ વર્ષ સુધી ઘણી જ કંગાલ હાલતમાં પસાર કર્યાં અને સુખે દુઃખે છ વર્ષ સુધી પસાર કરી શિક્ષણક્ષેત્રને તિલાંજલિ આપી અને વેપારી ક્ષેત્રમાં ઝંપલાવ્યું. વેપારી ક્ષેત્રમાં તેઓ આર્થીક રીતે સુખી થવા લાગ્યા અને તેથી સ્વદેશથી આવનારા લગભગ બધા જ શિક્ષકો એવી જ આશાએ આ દેશમાં આવવાનું પસંદ કરવા લાગ્યા. અહીંના નાગરિક બનેલા કેટલાક શિક્ષકો આજ ક્ષેત્રમાં પોતાનું ભાવી ઉજળું નથી એમ સમજી એ ક્ષેત્ર છોડી વેપારી ક્ષેત્રમાં અગર અન્ય ક્ષેત્રમાં પડેલા આપણે જોઇએ છીએ. વળી અહીંના તાલીમ વગરના પણ અનુભવી શિક્ષકો તક મળતાં શિક્ષણક્ષેત્ર છોડી વેપારી ક્ષેત્ર પસંદ કરવા લાગ્યા અને હજી પસંદ કરે છે.

શિક્ષકોના નિભાવનો અભાવ

આજે જ્યાં ત્યાં શાળાના સુંદર મકાનો છે, પુષ્કળ બાળકો છે છતાં મકાનો વાળી સુંદર શાળામાં જોઇએ તેવા અને જોઇએ તેટલા શિક્ષકો તો નથી જ એના મુખ્ય કારણો તપાસતાં માલમ પડે છે કે શાળાની સંસ્થા ઉભી કરવા જેટલાં નાણાં ભેગા કરવા માટે ધનનો જેટલો ભોગ અપાયો તેટલો ભોગ શિક્ષકોના નિભાવ માટે ન અપાયો. તેમને શિક્ષણમાં વળગેલા રાખવા માટે પગારનું સારૂં ધોરણ પેન્શન-પ્રોવિડન્ટ ફંડ-પગાર વધારા વગેરે તરફ બીલકુલ ધ્યાન ન અપાયું. શિક્ષકોના નિભાવ માટે કોઇ સ્થાયી સારૂં ફંડ પણ ઉભું ન થઇ શક્યું અને પછી બાળકો દીઠ માસિક ફી લેવાનું નક્કી કરી કામ ચલાઉ વ્યવસ્થા ઉભી કરવામાં આવી. આ ફી નક્કી કરવામાં પણ બાળકોના વાલીઓની આર્થીક સ્થિતિનો વિચાર કરવામાં આવ્યો પણ શિક્ષકોની આર્થીક સ્થિતિનો વિચાર ન આવ્યો. તેમનાં બાળકોનું ભવિષ્યનું શિક્ષણ ખોળવાઇ જશે તેનો વિચાર ન આવ્યો. સરકારી ગ્રાન્ટ મદદની આશા તો ન હતી. છતાં સરકારી ધોરણે ભવિષ્યનો વિચાર કરી શિક્ષકોના ભાવી જીવન તરફ ઉદાસીનતા સેવવામાં આવી. અહીં બોલાવેલા શિક્ષકોને અહીંના નાગરિક બનવાનો જે લાભ આપવામાં આવ્યો છે તેજ દૃષ્ટિબિંદુ શિક્ષકો સમક્ષ રાખવામાં આવ્યું. અને તેને ઉપકારના ભાર નીચે દાબી દેવામાં આવ્યો. કોઇપણ વસ્તુને-કોઇ સ્ટીલની સ્પ્રીંગને કુનેહથી કે બળથી દાબી રાખીએ પણ જ્યારે તેના ઉપરથી બળ ઉઠાવી લેવામાં આવે છે ત્યારે તે એકદમ ઉછળે છે અને બીજાને લાભને બદલે નુકસાન કરે છે. તે મુજબ શિક્ષકોના પ્રશ્નમાં પણ થયું હોય એમ લાગે છે.

શિક્ષણશાસ્ત્રનો નીયમ

શિક્ષણશાસ્ત્રનો નિયમ છે કે શિક્ષક તો જન્મે છે, શિક્ષક બની શકતો નથી. કોઇપણ ધંધો કરવા માટે તે ધંધાની તાલીમ લેવી આવશ્યક છે. ગમે તે વ્યકિત ગમે તે ધંધો કરી શકે નહિ. ડૉક્ટર, વકીલ, દરજી, વેપારી કે ગમે તે કોઇ જરૂરી તાલીમ લીધા સિવાય એ ધંધામાં સફળતા મેળવી શકે નહિ. પણ આ દેશમાં તો એવું બન્યું કે ગમે તે ધંધાદારી શિક્ષકનો ધંધો સ્વીકારવા તઇયાર થયો અને બીજા ધંધામાં ફરી તક મળતાં શિક્ષણ ક્ષેત્રને છોડી ગયો. સામાન્ય માન્યતા એવી છે કે જે કોઇને થોડું ઘણું અંગ્રેજી ગુજરાતી લખતાં વાંચતા આવડે તે શિક્ષકનો ધંધો કરી શકે. ભણાવવું એટલે કક્કો-આંક શીખવવા-પાઠ વંચાવવો, કવિતા બોલાવવી-ઇતિહાસ ભુગોળ પાઠ્ય પુસ્તકમાંથી વાંચી બતાવવા અને ગણિત ગણી બતાવવું એટલે પત્યું. એમાં શીખવવાપણું પણ શું છે? આ માન્યતા તદ્દન ભૂલભરેલી છે. સુંઠના ગાંગડે ગાંધી ન થવાય. બે ચાર રોગની દવા જાણવાથી ડૉક્ટર ન બનાય. માલ ઓળખતાં આવડે એટલે વેપારી ન બની જવાય. શિક્ષક બનવા માટે જરૂરી તાલીમ, અનુભવ મેળવવા જ રહ્યા. આવી તાલીમ-અનુભવ મેળવ્યા વિનાનો શિક્ષક શિક્ષણક્ષેત્રમાં પડીને શિક્ષણક્ષેત્રને દીપાવી તો નજ શકે.

હવે આ દેશમાં સ્વદેશથી આવેલા શિક્ષકો પૈકી કેટલાક શિક્ષકની તાલીમ પામેલા અને અનુભવી આવ્યા ખરા પણ તેમના પગારનું ધોરણ સામાન્ય ધંધાદારીઓ કરતાં તેમને ઘણું નીચું માલમ પડતાં, ભાવી જીવન ઉજળું ન જોતાં, તેમનામાં અસંતોષની જ્વાલા સળગવા લાગી અને તેથી તે સાનુકુળ સંજોગો તરફ દૃષ્ટિ રાખવા લાગ્યા. અને તક મળતાં તેઓ શિક્ષણ ક્ષેત્રને બદલવા લાગ્યા.

બીજાં પ્રલોભનો

આ દેશમાં ઓછું શિક્ષણ પામેલી અન્ય વ્યકિત જ્યારે વેપારીક્ષેત્રમાં કે અન્ય ધંધામાં પડી સારી રીતે પોતાનું જીવન ગુજારી શકે છે એ દૃશ્ય સ્વદેશથી આવેલા શિક્ષકો અથવા અહીંના નાગરિક શિક્ષકો જોવા લાગ્યા અને તક મળતાં તેઓ શિક્ષણના ક્ષેત્રને છોડવા લાગ્યા. શિક્ષકનો ધંધો કરનાર તો માંડમાંડ પોતાનું અને પોતાના કુટુમ્બનું ગુજરાન ચલાવી શકે. અલબત્ત શિક્ષકનો ધંધો સ્વીકારનાર, પૈસાદાર લક્ષાધિપતિ તો નજ થઇ શકે. પરંતુ તેનો જીવનનિર્વાહ સારી રીતે ચાલે, તેના બાળકોને જરૂરી શિક્ષણ આપી શકે, તેના કુટુમ્બને નભાવી શકે, તેની કામ કરવાની શકિત ક્ષીણ થતાં તે કંગાલ ન બને એટલું તો શિક્ષકને વેતન મળવું જરૂરી છે જ. વળી સ્વદેશથી આવનાર શિક્ષકો પણ પાંચ-દશ વર્ષે બે પૈસા ભેગા કરી બીજાની માફક પોતાની સ્થિતિ સુધારવાની આશા રાખે એમાં કંઇ અયોગ્ય નથી. આવા અનેક કારણો જોતાં છેવટ સુધી શિક્ષણક્ષેત્રને વળગી રહેનાર શિક્ષકો આપણી ગુજરાતી શાળાઓમાં ઘણાં થોડાં છે, બલકે નહિ જેવા જ છે.

ઉપરોકત સંજોગો જોતાં સ્પષ્ટ તરી આવે છે કે આપણી શાળાઓમાં કામ કરતા શિક્ષકોને જરૂરી નિર્વાહ જેટલું પણ વેતન મળતું નથી. તેમજ ભવિષ્ય માટે પણ કોઇ વ્યવસ્થા નથી. હાલમાં જ્યાં ત્યાં શિક્ષકોનું જે પગાર ધોરણ જોવામાં આવે છે તે તદન જ ઓછું છે. કેટલેક સ્થળે તે સામાન્ય રીતે દશ, પંદર, વીસ, પચ્ચીસ કે ત્રીસ પૌંડનું માલમ પડે છે. શિક્ષકોને પણ માબાપ-ભાઇ બેનો, સ્ત્રી-પુત્રો, સગાં-વહાલાં હોય છે. હાલની અસહ્ય મોંઘવારીમાં શિક્ષકોને પણ મકાનની ગુડવીલ, મોટાં મકાન ભાડાં, કપડાંલત્તાં, દવા, ખાધાખર્ચ વગેરેમાં બીજાના જેટલો જ ખર્ચ આવે છે. આ ખર્ચને પહોંચી વળાય તેટલું વેતન તેને મળતું નથી તેથી વધારાના ખર્ચને પહોંચી વળવા તેમને બુકકીપીંગ-ટ્યુશનો વગેરે અન્ય પ્રવૃત્તિઓ કરવાની ફરજ પડે છે. જો કે માનસશાસ્ત્રની દૃષ્ટિએ બાળકો ઉપર, અંગ્રેજી શાળાના પાંચ છ કલાકનો ભાર, ગુજરાતી શાળાનો બે

કલાકનો ભાર મળી આઠ કલાકનો ભાર વધારો પડતો છે. છતાં આપણાં બાળકોને ખાનગી ટ્યુશનના ભારથી વધુ દાબી દઈએ છીએ અને તેમના માનસિક વિકાસને વધારવાને બદલે ઘટાડીએ છીએ. બાર બાર કલાક સુધી આપણે તેમના કુમળા મગજ ઉપર શિક્ષણના પડ ચઢાવ્યેજ જઈએ છીએ. એ દયાજનક સ્થિતિ છે. બાળક હોશિયાર બનવાને બદલે વધારે જડ બનતું જાય છે એમ માનસશાસ્ત્રની દૃષ્ટિએ જરૂર કહી શકાય.

મીકેનીક કરતાંય ઓછી કીંમત

શિક્ષકને પણ આઠ-દશ કલાક કે તેથી વધારે પરિશ્રમ કરવો પડે છે. આમ કરવા છતાં પણ તે પોતાના કુટુંબનું માંડમાંડ ગુજરાન ચલાવી શકે છે. ટ્યુશનમાં પણ તેને અલ્પ વેતન મળે છે. મહિનાના ૩૦ દિવસ દરરોજ કલાક દોઢ કલાક કામ કરે ત્યારે તેને પંદર વીસ શિલીંગ મળે છે. એક સારા મિકેનીકને પણ કલાકની પાંચ દશ શિલીંગ મળતી હોય. મીકેનીક તો જડ વસ્તુ સાથે કામ કરે છે જ્યારે શિક્ષકો તો એક ચેતન આત્માની સાથે કામ કરે છે. છતાં મીકેનીક કરતાં તેના કામની કીંમત કેટલી ઓછી થાય છે તેનો આપણે દીર્ઘ દૃષ્ટિએ વિચાર કરવો જોઈએ.

પૂજ્ય ગાંધીજીએ તેમના 'સર્વોદય'ના સિદ્ધાંતમાં કહ્યું છે કે; "એક વકીલ તેમજ વાળંદ, બંનેની કામની કીંમત એક સરખી હોવી જોઈએ" પણ એ સિદ્ધાંત હજી આપણે ક્યાં વિચાર્યો છે કે અમલમાં મૂક્યો છે? જે વ્યક્તિ ભાવી નાગરિકો ઘડનારી ગણાય. જેના ઉપર આખી સમાજની ઉન્નતિ અવનતિનો આધાર ગણાય, એવા બાળકોના તન-મનને ઘડનાર, જ્ઞાનચક્ષુ આપનાર વ્યક્તિ તરફ છેકજ ઉપેક્ષા રખાય, તેને દબાવીને રાખવામાં આવે, તે ગરીબ બીચારો પંતુજી કહેવાય, તે સપકી ભાળી કહેવાય, તેને સ્ત્રી, પુરુષો, બાળકો સૌ કોઈ ધમકાવી શકે છતાં તેનાથી સામો જવાબ ન અપાય, આવી કરુણ અને કંગાળ સ્થિતિ હોય પછી એ ધંધાને કોણ વળગી રહે! જે વળગીને રહેલો હોય તે પણ વહેલો મોડો એ ધંધાને છોડી દેવા તઈયાર થાય. આવી પરિસ્થિતિમાં શિક્ષકોની અછત ન રહે તો બીજું શું થાય? જો કે નવા શિક્ષકો આવે છે અને જુના ચાલ્યા જાય છે. આમ દેડકાંની પાંચશેરી જેવું બન્યા કરે છે. જો કે શાળાઓનું કામ ગબડ્યા કરશે પરંતુ ભાવી ઉજળું દેખાતું નથી.

શિક્ષકના જેટલો બુદ્ધિશાળી, પ્રમાણિક, ચારિત્ર્યશીલ, ધૈર્ય અને નમ્રતાની મૂર્તી, સહનશીલ સમાજમાં બીજો ભાગ્યેજ જોવા મળે છતાં સમાજમાં કે વ્યવહારના કાર્યોમાં તેની જેટલી અવગણના થાય છે તેટલી બીજા કોઈની ભાગ્યેજ થતી હશે. આમ જીવન નિર્વાહની દૃષ્ટિએ, તેના સ્થાનની દૃષ્ટિએ, શિક્ષક પોતાનું જીવન બીજાઓની સરખામણીએ ઉતરતું જુએ છે. સામાન્ય ધંધાદારી કરતાં તે પોતાની કક્ષા બધાં કરતાં ઉતરતી જુએ છે. એટલે તેને શિક્ષણક્ષેત્ર તરફ કંટાળો આવે એ સ્વાભાવિક છે. એક વેપારી પેઢીમાં કામ કરનાર નોકરને, ફુટશોપમાં કામ કરનાર નોકરને, ફેરી ફરનાર ફેરીયાને, મોટર ચલાવનાર ડ્રાઈવરને, મકાન ચણનાર કડીયા કે સુથારને, વાળ કાપનાર વાળંદને, દરજીને કે મોચીને, પણ સામાન્ય માસિક ચાલીસ કે સીત્તેર કે તેથી વત્તા ઓછા પૌંડ મળતાં હોય, જ્યારે સમાજની ભાવી પેઢીને ઉન્નત દશામાં લાવનાર, અજ્ઞાનમાંથી જ્ઞાન માર્ગે દોરનાર, માનવમાંથી દેવ બનાવનાર, આર્ય સંસ્કૃતિના પાન કરાવનાર શિક્ષકોને ફકત માસિક દશથી ત્રીસ પાંત્રીસ કે તેથી ઓછા વત્તા પૌંડ મળતા હોય પછી શિક્ષકોની અછત ન રહે તો શું થાય?

શિક્ષકનો ધંધો અતિ પવિત્ર છે. એમા કાળા બજાર કે અપ્રમાણિકપણું નથી. સાદું અને સરળ ઉચ્ચ જીવન જીવવાનો માર્ગ છે. છતાં જ્યાં જીવન મરણનો પ્રશ્ન તેને મુંઝવતો હોય ત્યાં તે શું કરે? શિક્ષણના પવિત્ર ધંધામાં તેણે આખું જીવન વીતાવ્યું હોય કે તે વીતાવવા ઈચ્છતો હોય, એ ધંધાને તે છોડવા રાજી પણ ન હોય, છતાં ઉપર્યુક્ત પરિસ્થિતિનો ભોગ બનતાં જીવનનિર્વાહમાં મુશીબત આવતાં, તક મળતાં અનિચ્છાએ પણ તે શિક્ષકના ધંધાને તિલાંજલિ આપે એમાં દોષ કોનો? શિક્ષકોનો કે સમાજનો?

માબાપોની બાળકો પ્રત્યે ઉદાસીનતા

કોઈ પણ માતાપિતા પોતાના બાળકના ઉચ્ચ જીવન માટે બીજી બધી બાબતોમાં પુષ્કળ ધન ખર્ચવા તઈયાર હોય છે પરંતુ તેઓ પોતાના બાળકોની શારીરિક-માનસિક અને નૈતિક કેળવણી આપવાની બાબતમાં કેટલાં ઉદાસિન રહે છે! તેઓ વિચાર કરે કે તેઓ પોતાના બાળકોના કપડાંલત્તા કે મોજ શોખના અને ખાવા પીવાના સાધનો પાછળ માસિક કેટલો ખર્ચ કરે છે, અને તેમની કેળવણી પાછળ તેઓ કેટલો ખર્ચ કરે છે, શાસ્ત્રમાં લખ્યું છે કે "માતા શત્રુ પિતા વૈરી, યેન બાલો ન પાઠિતઃ" "બાળકને જે ભણાવે નહિ તે માતા શત્રુ અને પિતા વેરી સમાન જાણવા" આપણી ગુજરાતી શાળાઓ મારફતજ આપણે આપણા બાળકોને ઉચ્ચ નૈતિક ભારતીય શિક્ષણ આપી ગબડી પડતાં અટકાવી શકીશું. પશ્ચિમનું અન્ય શિક્ષણ તેમને બચાવી નહિ શકે. આ કારણથી આપણી ગુજરાતી શાળાઓમાં કામ કરતા શિક્ષકોના કામની કીંમત કરવામાં, તેમને સંતોષવામાં, તેમને માનની દૃષ્ટિએ જોવામાં, તેમના ભાવી જીવનનો વિચાર કરવામાં જો આંખ આડા કાન કરવામાં આવશે તો જરૂર આપણે મોટી ભૂલ કરી છે એમ લાગ્યા વિના રહેશે નહિ.

જ્યાં ત્યાં આપણાં બાળકોની સંખ્યા દિનપ્રતિદિન વધતીજ જાય છે. હાલમાં જ્યાં ત્યાં ગુજરાતી શાળાઓમાં જોઈએ તેટલા શિક્ષકો તો નથીજ છતાં છે તેઓ પણ જો શિક્ષણક્ષેત્રને છોડી ચાલ્યા જશે તો આપણાં બાળકોને સાચા માનવતાના, ગાંધીજીના સિદ્ધાંતોના, અને ભારતીય સંસ્કારના પાઠો કોણ ભણાવશે? પાંચ દશ વર્ષમાં આપણી શાળાઓમાં બાળકોનું પ્રમાણ હાલ છે તેથી બમણું થવા સંભવ છે. જ્યારે શિક્ષકોનું પ્રમાણ અર્ધું થઈ જવા સંભવ છે. આપણાં ગુજરાતી યુવાનો સરકાર માન્ય શિક્ષકના તાલીમ વર્ગમાં જોડાવા લાગ્યા છે. તેઓ એવી તાલીમ લઈ સરકારી શાળાઓમાં ચાલ્યા જાય તે પહેલાં આપણે ચેતી જઈએ અને તેમને સરકારી ધોરણે મળતા બધા લાભો આપી તેમને આપણી ગુજરાતી શાળાઓમાં રોકી લઈએ. સરકારી શાળાઓમાં જે જે લાભો હોય તે બધા લાભો તેમને આપવાનું નકકી કરીએ કે જેથી બીજા નવા યુવાનો પણ એ ક્ષેત્રમાં પડવાનું પસંદ કરે અને ગુજરાતી જનતાને પ્રથમ લાભ આપે.

આપણાં બાળકોને આપણે ધનના ઢગલા આપતા જઈશું પણ તેમને ઉચ્ચ જીવનના શિક્ષણથી વંચિત રાખીશું તો એ ધન આપણને અને ભાવી પેઢીને શાપરૂપ નીવડશે.

દ. આ.માં વસતી ગુજરાતી જનતા— સંચાલકો સમાજના બાળકોનું ભાવી ઉજ્જવળ કરવા શિક્ષકોને શિક્ષણ ક્ષેત્રમાંજ રાખી મુકવા ઈચ્છતા હોય તો અન્ય ધંધાદારીઓની સરખામણીમાં, જીવનની જરૂરીયાતો પુરી પડે તેટલું વેતન આપીને તેમને માટે પેન્શન-પ્રોવીડન્ટ ફન્ડ-ગ્રેચ્યુઈટી વગેરેની યોજના કરીને, સ્થાયી ફંડ ઉભું કરીને, ફી વધારીને, સરકારી ધોરણે તેમને સંતોષવાનાં વેળાસર સક્રિય પગલાં લે એવી નમ્ર વિનંતિ છે. પ્રભુ સૌને સદ્બુદ્ધિ આપો.

હીંદ રેલ સંકટ નિવારણ ફન્ડ

હિંદ અને પાકીસ્તાનમાં ઇતિહાસમાં કદી જાણવામાં આવેલી નથી એવી ભયંકર રેલ આવવાથી લાખો લોકો ઘરબાર વગરના નિરાધાર થઈ પડેલા છે તેઓના સંકટ નિવારણ માટે પ્રથમ રેડ ક્રોસ સંસ્થા તરફથી ફન્ડ માટે જાહેર અપીલ બહાર પડી હતી. એ વખતે સઘળાં નાણાં રેડ ક્રોસ સોસાયટીને સુપ્રત કરવાનું ઠરાવાયું હતું. હીંદી કોમ તરફથી એ ફન્ડ ઉઘરાવવાને માટે ડરબનમાં શ્રી. સોરાબજી રૂસ્તમજીના પ્રમુખપણા નીચે પ્રતિષ્ઠિત વેપારીઓ તેમજ અન્યજનોની એક ખાસ કમીટી નીમાયેલી છે જેણે લગભગ સાડા સાત હજાર પાઉન્ડ જેટલી રકમ એકઠી કરેલી છે જેમાંથી સાડા ત્રણેક હજાર જેટલી રકમ હાથપર આવી ગયેલી છે. સવાલ એ આવી પડયો હતો કે એ સઘળી રકમ રેડ ક્રોસને સુપ્રત કરવી કે પરબારી હીંદ અને પાકીસ્તાનમાં રેલ સંકટ નિવારણના રાષ્ટ્રિય ફન્ડમાં મોકલી આપવી કે જેથી સંકટગ્રસ્તોને તે તુરતજ ઉપયોગમાં આવી શકે. એ બાબત કમીટીમાં ચર્ચાઓ થયા બાદ રેડ ક્રોસના ડરબન ખાતે વડા કરનલ મોફેટની સાથેની મુલાકાતમાં એવું નકકી થયું છે કે હીંદીઓ તરફથી થએલાં અને હવે પછી થનારા ફાળાની આખી રકમ કમીટીએ પરબારી હીંદ અને પાકીસ્તાન વચ્ચે અરધી અરધી વહેંચી દેવી. એટલે હવે એ ફન્ડમાં આવતી રકમ પ્રથમ જણાવવામાં આવ્યું હતું તેમ રેડ ક્રોસ સોસાયટીપર મોકલી આપવામાં નહિ આવે પરંતુ ફન્ડ માટે સ્થપાએલી ખાસ કમીટીને યોગ્ય સ્થળોએ મોકલી આપવા સુપ્રત કરવામાં આવશે.

'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'ને અત્યા સુધીમાં મળેલી રકમો

આગળો સરવાળો	૫-૫-૦
ડાહ્યાભાઈ રવજી વેરમાવાળા (પીટર્સબર્ગ)	૫-૫-૦
હંસજીભાઈ ડાહ્યા પલસાણાવાળા (પીટર્સબર્ગ)	૧-૧-૦
કુલ સરવાળો	૧૧-૧૧-૦

બુકકીપીંગ, ઇનકમ ટેકસ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ ક્લીયરન્સ અને ઇનસ્યોરન્સ માટે મળો:

આર. વીઠ્ઠલ

૨૧૩ મેકોસા હાઉસ, ૧૭ કમીશનર સ્ટ્રીટ, સેકન્ડ ફ્લોર, ફેરેરાસ્ટાઉન, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

દિવાળીના શુભ તહેવારો માટે

ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ

અમારી મીઠાઇ ભેળસેળ વગરના ચોખ્ખા માલમાંથી બનાવવામાં આવે છે. દરેક મીઠાઈ જાતી દેખરેખ નીચે બનાવી કાળજીથી પેક કરી રવાના કરવામાં આવશે. આપનો ઓર્ડર વેળાસર મોકલવા વિનંતી છે.

સુતરફેણી સફેદ, લીલી, ગુલાબી શી. ૬–૦ રતલ	પીસ્તા માવા બરફી શી. ૬-૦ રતલ	પોરબંદરની ખાજલી મોળી શી. ૬–૦ રતલ
માવા બરફી શી. ૫–૦ રતલ	કેસરી માવા બરફી પીસ્તા શી. ૬–૦ રતલ	ચણાનો મગજ શી. ૪–૦ રતલ
બદામ માવા બરફી શી. ૬–૦ રતલ	ભાણુવડીયા માવા પેંડા શી. ૫–૦ રતલ	સ્ટાર બ્રેન્ડના ગાંઠીયા શી. ૩-૦ રતલ
કેસરી માવા પેંડા શી. ૬–૦ રતલ	સુરતની માવા ઘારી શી. ૫–૦ રતલ	રાજવંશી પૌવાનો ચેવડો શી. ૬–૦ રતલ
ભાણુવડીયા બદામી પેંડા શી ૬ ૦ રતલ	બદામી માવા ઘારી શી. ૬–૦ રતલ	પાપડ અડદના નાના ૧૦૦ નંગના શી. ૧૦–૦ મસાલા વાળા
સુરતની પીસ્તા માવા ઘારી શી. ૬–૦ રતલ	જામનગરી ગેસુબ શી. ૪–૦ રતલ	
મુંબઈ લીલો હલવો પીસ્તાનો શી. ૬ ૦ રતલ	બુન્દીના લાડુ શી ૩–૦ રતલ	પાપડ અડદના મસાલા વાળા મોટા, ૧૦૦ નંગના શી. ૧૨–૦
મુંબઈ લીલો બદામી હલવો શી. ૬–૦ રતલ	ગુલાબ જાંબુ શી. ૨–૬ રતલ	
પોરબંદરી સાટા શી. ૫–૦ રતલ	**—ફરસાણ—**	દાળ, ફુલસી શી. ૨–૦ રતલ
ચુરમાં લાડુ શી. ૩–૦ રતલ		મીક્સ ફરસાણ શી. ૪–૦ રતલ
કોપરાપાક શી. ૨–૬ રતલ	ભાવનગરના ગાંઠીયા ફાફડીયા શી. ૩–૦ રતલ	મીઠાઇ દીવાળી મીક્સ ૫–૦ રતલ
માવા મોહનથાર શી. ૪–૦ રતલ	ઝીણી ચણાના લોટની સેવ શી. ૨–૬ રતલ	,, ,, ,, ૪–૦ રતલ

રોડેસીયાના ગ્રાહકોએ ઓર્ડર ૩૦મી અકટોબર પહેલાં મોકલવા જે અત્રેથી તા. ૩–૧૧–૫૫ના રવાના કરવામાં આવશે.

ટ્રાંસવાલ તથા કેપના ગ્રાહકોને ઓર્ડરો તા. ૭–૧૧–૫૫ પહેલાં મોકલવા વિનંતિ છે.

પોસ્ટેજ : યુનીયનમાં ૩ પેની રતલ
સા. રોડેસીયા ૯ પેની રતલ
નોર્ધર્ન રોડેસીયા શી. ૧–૦ રતલ

ઓરડર સાથે પૈસા મોકલવા વિનંતી છે

Jethalal's Mithai House

71 Prince Edward Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

આફ્રિકનો માટે ડફ્સરોડ ટાઉનશીપની યોજના

આફ્રીકનો માટે ડરબન કોરપોરેશન ડરબન શહેરથી દસ માઇલ દુર ડફ્સરોડમાં એક ટાઉનશીપ બનાવવાની યોજના ઘડી રહી છે તેને માટે નાટાલ શુગર એસ્ટેટસે પોતાની ૨૬૦૦ એકર જમીન, જેનાપર આજે શેરડી ઉગી રહી છે, તે પાંચ લાખ પાઉન્ડે વેચવાની ઓફર રજુ કરેલી છે. એ કીંમતપર સીટી કાઉન્સીલ હાલ વિચાર ચલાવી રહી છે અને થોડાં અઠવાડીયાંમાં તેનાપર ઉપર નિર્ણય લેવાવા વકી છે.

ડફ્સરોડની યોજના મુજબ ૭૮૦૦૦ આફ્રીકનોને ત્યાં વસાવવામાં આવશે અને આવતાં સાડા છ વર્ષમાં ત્યાં રસ્તા, ગટરો, સુરેજ, પાણીની ગોઠવણો કરવામાં લગભગ પાઉન્ડ ૩૫ લાખ ખરચવામાં આવશે.

એ ઉપરાંત ત્યાં વસનારા સઘળાં છોકરાંઓને શિક્ષણ આપવાનું હોય તો ત્યાં ૫૫ સ્કુલો બાંધવી પડશે જે પ્રત્યેકમાં છસો છોકરાં દાખલ થઇ શકશે. ડરબન મ્યુનીસીપલ અધિકારીઓ જેઓ સરકારી ખાતાંઓની સાથે મળીને આ નેટીવ "શહેર" સ્થાપવાની યોજના ઘડી રહ્યા છે, તેઓએ ૪૪ પ્રાથમીક અને ૧૧ માધ્યમીક શાળાઓની સગવડ રાખેલી છે.

૧૮૦૦૦ ઘરો અને જાહેર મકાનો અને બજારો બાંધવાના પ્લાનો તઇયાર થઇ ગયાં છે.

રેલવે ખાતાંના જનરલ મેનેજરે જણાવ્યું છે કે ડફ્સરોડનો જો ડરબનના નેટીવ ટાઉનશીપ તરીકે ઉપયોગ કરવામાં આવશે તો ડરબનથી ડફ્સરોડ સુધી જતી ટ્રેનોની સંખ્યા બેવડાવવામાં આવશે અને ઇલેકટ્રીક ટ્રેનો કરી દેવામાં આવશે. આ આફ્રિકનોનું લોકેશન બનાવવાને લગભગ પાઉન્ડ બે કરોડનો કુલ ખરચ થશે. જેમાંથી કેટલોક જે આફ્રિકનો ત્યાં પોતાના ઘરો ખરીદી લેશે તેઓ તરફથી મળતા નાણાથી ભરપાઇ કરવામાં આવશે.

પોલીસના દરોડાપર આફ્રિકન નેશનલ કોંગ્રેસ (નાટાલ) અને નાટાલ ઈન્ડિઅન કોંગ્રેસનું સંયુકત નિવેદન

આફ્રીકન નેશનલ કોંગ્રેસ (નાટાલ) અને નાટાલ ઇન્ડિઅન કોંગ્રેસો એ કરેલાં એક સંયુકત નિવેદનમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે, મંગળવાર સપટેમ્બર તા. ૨૭મીના દિવસે યુનીયન ભરમાં દક્ષિણ આફ્રિકાના નાગરીકોની મોટી સંખ્યાના ઘરો અને કામના સ્થળોપર પોલીસે પાડેલી ધાડપરથી એ સ્પષ્ટ થયું છે કે આપણાપર લગભગ પોલીસ રાજ્ય સ્થપાઇ ગયું છે.

દક્ષિણ આફ્રિકાના નેશનલીસ્ટોના વિરોધીઓ આ નાગરીકોની સ્વતંત્રતા પર થએલા ગંભીર હુમલાની સામે પોતાનો સંયુકત વિરોધ નહિ દર્શાવે તો ઘણાજ નજીકના ભવિષ્યમાં આ દેશમાં સંપુર્ણ પોલીસ રાજ્ય સ્થપાઇ જશે.

કોઇ પણ એમ ન કહે કે "આ દરોડા સાથે મને કશો સંબંધ નથી. મને કશું થવાનું નથી" એ વલણ આફતકારક છે. હિટલરની સત્તાના ભજના ઇતિહાસપરથી એ સિદ્ધ થાય છે. સપ્રેશન ઓફ કોમ્યુનીઝમ એકટ અને રાયટસ એસેમ્બલીઝ એકટની રૂએ પોલીસના હાથમાં એટલી બહોળી સત્તાઓ મુકાએલી છે કે ચીફ એ. જે. લુટુલી, ડો. નાયકર, મી. સ્ટ્રાઉસ, મીસીસ મારગરેટ બેલીંજર, મી. આરથર હેપલ અને મી. હીટન નીકલ્સ પણ તેના પંઝામાંથી મુકત રહી શકતા નથી. આજે જ્યારે આઝાદીના દીપકો એક પછી એક બુઝાવા લાગ્યા છે ત્યારે દરેક દક્ષિણ આફ્રિકાવાસીની ફરજ છે કે યુનીયનમાં શું બની રહ્યું છે તેની તેણે નોંધ લેવી જોઇએ.

આઝાદીની રાષ્ટ્રિય લડત ચલાવનારાઓ કંઇ ગોરા અને બીન-ગોરા વચ્ચે તિરસ્કારનો કે કોમ્યુનીઝમનો કે રાજદ્રોહનો ઉપદેશ નથી દઇ રહ્યા. તેઓ માત્ર એટલીજ માગણી કરી રહ્યા છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાના સઘળા વર્ણના લોકોને લોકશાહીના હકો મળવા જોઇએ. દક્ષિણ આફ્રિકાના ગોરાઓએ ખાસ યાદ રાખવું જોઇએ કે જ્યાં સુધી યુનીયનના બીન-ગોરાઓને આઝાદી આપવામાં આવી નથી ત્યાં સુધી ગોરાઓએ પોતે બંધનમાં રહેવું પડશે.

બેનો માટે

ગૃહીણીને ઉપયોગી

સ્વાદીષ્ટ ખીચડી બનાવવાની રીત

સામગ્રી: ૧ રતલ ચોખા, ૦॥ રતલ તુવેરદાળ, ૦॥ રતલ સીંગદાણા રવૈયાં, બટાકાં, તજલવીંગ-વિ.

રીત: એક રતલ ચોખા લઇ સારી રીતે ધોઇ ૧૦ મિનિટ પલાળી રાખવા. ત્યારબાદ, અધીં રતલ તુવેરદાળ તથા અધીં રતલ સીંગદાણા લેવા અને તેલ પ્રમાણસર મુકી તેમાં રાઇ, જીરૂ, તજ, લવીંગ, હીંગ મુકી ત્રણેય સાથે વધારી લેવાં. ત્યારબાદ રવૈયાં બટાકાં ભરીને તેમાં મુકવાં, તેમ જ જરૂર પુરતું જળ પણ અને ખટાશ નાખવું અને આદુ, કોથમીર, મરચાં વગેરે મસાલો કરવો જેથી તે વધુ સ્વાદિષ્ટ બનશે.

આ ખીચડી જેમ ધીમા તાપે ચડે તેમ વધારે સારી બને છે અને રવિવારે અગર બીજા કોઇ પણ દિવસે સાંજના જમણમાં ખુબ માફક આવે તેવી છે. રવૈયામાં મસાલો આદુ મરચા ધાણાં ભાજી અથવા ધાણા જીરૂ, થોડા ચણાનો લોટ, નારીઅળનું ખમણ, થોડી ખાંડ અન હીંગ, મીઠું હળદર તથા તેલનું મ્હોણ નાખી અને એ મસાલો બટેટામાં ભરવો.

બેનોને નવી વાનગીઓ નીચેના શિરનામે મોકલવા વિનંતિ છે.
'Indian Opinion', P. Bag Durban.

અમારા એજેન્ટો

કેપટાઉનમાં: શ્રી. બી. ડી. ચાવડા.
પોર્ટ એલીઝાબેથ: શ્રી રમણ ડાહ્યા.
ઇસ્ટલંડન: એલ. હેરી એન્ડ સન્સ
લોરેન્કોમાકર્સ: સુમન્ત રાય વિદ્યાલંકાર.
બુલવાયો: બાલુભાઇ વિઠ્ઠલ, જી. કે. ઠક્કર.
લુઆસીયા: એમ. ડી. ચાપાનેરીયા
લીવીંગસ્ટન: એચ. બી. ઓઝા.

ઉપલા ભાઇઓએ 'ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન'નું કામ પોતાના પ્રદેશનું માથે લીધું છે. એમના સહકાર માટે અમે આભારી છીએ.—તંત્રી ઇ. ઓ.

જોડણી કોશ મોટો

ગુજરાતી ટુ ગુજરાતી ડીકસનરી.
કીમત - પા. ૧-૨-૬.
મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ
'Indian Opinion'
Private Bag,
Durban. Natal.

૧૧ પુસ્તકોનો સેટ

આ સેટમાં વિવિધ પુસ્તકો તમને વાંચવા મળશે. પુસ્તકો મોટાઓ માટે છે. કીમત ફકત પા. ૧-૧૯-૦.

'Indian Opinion', P. Bag, Durban, Natal.

બે અઠવાડીક પંચાંગ

વાર	ખ્રીસ્તી ૧૯૫૫ અકટોબર	હીંદુ ૨૦૧૧ ભાદરવો —આસો	મુસલમાન ૧૩૭૪-૫ હીજરી સફર ર. ઉ. અવલ	પારસી ૧૩૨૫ અરદીબેહેસ્ત	સુર્યોદય ક. મી.	સુર્યાસ્ત ક. મી.	ધાર્મીક તહેવારો-ઉત્સવો
શુક્ર	૧૪	વદ ૧૪	૨૭	૧૩	૫-૨૩	૫-૦૩	
શની	૧૫	,, ૩૦	૨૮	૧૪	૫-૨૨	૫-૦૩	
રવી	૧૬	સુદ ૧	૨૯	૧૫	૫-૨૨	૫-૦૩	નવરાત્રનો આરંભ
સોમ	૧૭	,, ૨	૩૦	૧૬	૫-૨૨	૫-૦૪	
મંગળ	૧૮	,, ૩	૧	૧૭	૫-૨૨	૫-૦૪	
બુધ	૧૯	,, ૪	૨	૧૮	૫-૨૧	૫-૦૪	
ગુરૂ	૨૦	,, ૫	૩	૧૯	૫-૨૧	૫-૦૪	
શુક્ર	૨૧	,, ૫	૪	૨૦	૫-૨૧	૬-૦૪	સરસ્વતીનું અહ્વાન
શની	૨૨	,, ૬	૫	૨૧	૫-૨૦	૬-૦૫	સરસ્વતીનું પુજન
રવી	૨૩	,, ૭	૬	૨૨	૫-૨૦	૬-૦૫	
સોમ	૨૪	,, ૮	૭	૨૩	૫-૨૦	૬-૦૬	સરસ્વતીનું વિસર્જન
મંગળ	૨૫	,, ૯	૮	૨૪	૫-૨૦	૬-૦૬	
બુધ	૨૬	,, ૧૦	૯	૨૫	૫-૨૦	૬ ૦૬	વિજ્યાદશમી
ગુરૂ	૨૭	,, ૧૧	૧૦	૨૬	૫-૧૯	૬-૦૬	

પરચુરણ

—રેશમ બનાવવામાં જે રેશમના કીડાની જરૂર રહેતી તેને બદલે હવે સેતુરના પાનમાંથી સીધું રેશમ નીકળશે. એવી શોધ ઇટલીમાં ત્રણ વર્ષના સંશોધન પછી કરવામાં આવી છે. અહીં જાણવું જરૂરી છે કે રેશમના કીડા સેતુરના પાતરાં ખાઇનેજ નભે છે. અને રેશમ બનાવતાં તેઓનો જાન જોખમમાં હોય છે.

—સોવિયેટ સંઘના સિનેમામાં ભારત ની ફીલ્મો (રશીયન આવૃતીઓ) બતાવવામાં આવે છે. "અવારા" "દો બીઘા જમીન" વિગેરે શરૂ થઇ છે.

—ફીલ્મ બનાવવામાં પહેલો નંબર યુનાઇટેડ સ્ટેટસ, બીજો જાપાન, ત્રીજું ભારત છે.

—આંધ્ર રાજ્યના મંત્રી શ્રી નાગેશ્વર રાવ મંત્રીપદે હોવા છતાં ડોકટર તરીકે નું રોજ બે કલાકનું કામ મજુરોની ચાલીમાં મફત કરી આવે છે.

—ભારતે ૧૯૦૯થી અમલમાં આવેલા "ફટકા કાયદા"ને નાબુદ કર્યો છે.

—મુંબઇ રાજ્યના કેદીઓએ જેલમાં મળતી મજુરી ભેગી કરી રૂ. ૩૦૧૬ ની કીમતે "નેશનલ સેવિંગ સર્ટિફીકેટ" ખરીદયાં હતાં.

—બંગાલમાં એક પતી પત્નીએ જાહેરમાં ચુંબન કરતાં પોલીસે "વાતાવરણ કલુષીત" કરવાના ગુના માટે ધરપકડ કરી હતી. કેસ થતાં ૬ અઠવાડીયાની સજા થઇ અને સેશન્સ કોર્ટમાં પણ સજા કાયમ રાખવામાં આવી.

—ઇંગ્લંડમાં કોઇ માણસ સફેદ રંગની લાકડી લઇને ચાલે તો તે આંધળો છે એમ જાણી જઇ મોટર તથા વાહનો તેને ચાલ્યા જવાની સગવડ આપે છે.

નવલ કથાઓ

ઈંદીરાની આપવીતી	૫	૩
છેલ્લો અભીનય	૯	૬

બીજાં પુસ્તકો

ભૂદાન યજ્ઞ	૨	૦
શ્રેયાર્થીની સાધના		
(કીશોરલાલ મશરૂવાળાનું જીવન	૭	૬

કીશોરલાલ મશરૂવાળા કૃત

સંસાર ધર્મ	૬	૦
દીપ નિર્વાણ (દર્શક)	૭	૦

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ

સોક્રેટીસની સફર

હીંદના ગ્રામ્ય જીવન વિશે લેખકે સવાલ જવાબ રૂપે આ પુસ્તકમાં સોક્રેટીસના વીચારો દર્શાવ્યા છે.

કીમત શી. ૩–૬.

'Indian Opinion'
P. Bag, Durban, Natal.

અમગેની ક્રીમેટોરીયમ સોસાયટી

સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ

અમગેની ક્રીમેટોરીયમ સોસાયટી ના સેક્રેટરીઓને તા. ૧૬ સપટેમ્બર ૧૯૫૫ની તારીખનું નીચે પ્રમાણે રેકવીઝીશન મળેલું છે:

"સાહેબ,—અમે નીચે સહી કરનાર અમગેની ક્રીમેટોરીયમ સોસાયટીના મેમ્બરો સોસાયટીની ઘણા વર્ષોથી મીટીંગ બોલાવવામાં આવેલી નહિ હોવાથી સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ બોલાવવા આપનાપર આ રેકવીઝીશન મોકલીએ છીએ. આથી કૃપા કરી નીચેના કામ માટે એક સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ બોલાવશો: (૧) ટ્રસ્ટીઓની નીમણુક (૨) કાર્યવાહકો ની ચુંટણી (૩) નાણાકીય હેવાલ (૪) સામાન્ય.

રેકવીઝીશનપર બીજાઓ ઉપરાંત નીચેનાઓએ સહીઓ કરેલી છે: ડી. પી દેસાઇ, ટી. મનજી, વી. એન. નાયક, એન. એસ. દેવશી, ડા. કે. મકન મીર્ઝા, ગોવન મણી, એમ. કે. લોઢીઆ, જી. સી. કેપીટન, રામચંદ હાસારામ, એમ. એન. ભુલા, જે. ટી ભુલા, સી એન. રાણા

* *

ઉપલાં રેકવીઝીશન અનુસાર અમગેની ક્રીમેટોરીયમ સોસાયટીની એક સ્પેશ્યલ જનરલ મીટીંગ ડરબન વીકટોરીયા સ્ટ્રીટપર આવેલા સુરત હીંદુ એસોસીએશનના હોલમાં રવીવાર તા. ૨૩ અકટોબર ૧૯૫૫ના રોજ બપોરના અઢી વાગે મળશે.

કામકાજ: (૧) ટ્રસ્ટીઓની નીમણુક (૨) કાર્યવાહકોની ચુંટણી (૩) નાણા કીય હેવાલ (૪) સામાન્ય.

એન. પી. હરગોવન
ઓ. મા. સેક્રેટરી.
અમગેની ક્રીમેટોરીયમ સોસાયટી.

વેચવાના છે

નવસારી સ્ટેશન રોડ પર, બજારમાં તથા સોસાયટીઓમાં મકાન અગર ખુલ્લા પ્લોટ લેવા માટે અગર નેશનલ સેવીંગ્સ સર્ટીફીકેટ (આવક વેરાથી મુક્ત વ્યાજ) ખરીદવા લખો:

એમ. જનાર્દન ભટ્ટ.
Authorised Agent For
Government of India
National Saving Certificate.
બાળા સાહેબની હવેલી,
Navsari, Bombay, India.

નવલ કથાઓ

ઝેર તો પીધા છે જાણી જાણી	૬	૬
સાગર કથા	૮	૬
ઋણ મુકિત	૭	૬
આવતી કાલ	૭	૦
નીલ પંખી (નાટક)	૫	૦
ગોદાન બંગાલીનો અનુવાદ - ભાગ ૧. ૨. સેટના	૧૬	૦
ચોરાની વાતો	૬	૦
બહીષ્કાર	૬	૦
વિવાહ મંદિર	૬	૯
પ્રદીપ	૭	૬
સાગર સામ્રાટ	૬	૦
હિરીફની વાતો	૬	૦
પૌરાણિક નાટકો	૫	૯
યૌવન ભાગ ૧. ૨. સેટની	૧૨	૦
આશાનું બીજ ભાગ ૧. ૨. સેટની	૧૪	૦
દરીયા વાટ	૧૦	૦
લામિઝરેબલ ભાગ ૧. ૨. સેટની	૧૬	૦
ક્રાંતી	૭	૦
શંકિત હૃદય અને સંયુકતા	૯	૦
વસુંધરા	૬	૬
છેલ્લો પ્રયોગ	૭	૬
સ્વાધ્યાય ભાગ ૧. ૨. સેટના	૧૩	૬
દુર્ગા	૮	૦
જયસીંહ	૧૦	૦
મોહીની	૮	૦
પ્રભાત કીરણો	૮	૦
માનવતાના મુલ	૭	૦
લાવણ્ય	૫	૯
ઝેરતો પીધા છે જાણી જાણી (દર્શક)	૫	૦

'Indian Opinion', Private Bag, Durban.

જ્ઞાન મેળવવા લાયક પુસ્તકો

ગીતા ધ્વની „ „	૧	૬
કેળવણી વિકાસ (કી. મશરૂવાળા)	૩	૦
સ્ત્રી પુ. મર્યાદા „ „	૪	૬
સમુળી ક્રાંતી „ „	૪	૦
કેળવણી વડે ક્રાંતી	૭	૬
મારી જીવન કથા (નેહરૂ)	૧૫	૦
સરદાર વલ્લભભાઇ ભાગ ૧	૧૩	૦
એક ધર્મ યુદ્ધ (અમદાવાદનો મજુરોની લડતનો ઇતિહાસ)	૧	૩
આજના તેર દિવસ	૧	૦

ગાંધી સાહિત્ય

પાયાની કેળવણી (ગાંધીજી)	૩	૦
અમારા બા (કસ્તુરબા ગાંધી)	૪	૦
ગાંધીજીનો સરકાર સાથે પત્રવ્યવહાર	૩	૦
બાપુની સેવામાં	૬	૦
કસ્તુરબા સ્મારક અંક—('ઇન્ડિઅન ઓપિનિઅન')	૧	૬
ગાંધી સ્મારક અંક	૨	૦
બાપુના—બાને પત્રો (કસ્તુરબા પર લખાયલા પત્રો)	૨	૬
હાથીાઈડ	૧	૬
નળાખ્યાન	૭	૬
મારી જીવન કથા (ભારતના રાષ્ટ્રપતી રાજેન્દ્રપ્રસાદ)	૧૫	૦

Obtainable from:

'Indian Opinion' P. Bag, Durban, Natal.

તાજું ઉમદા ફ્રૂટ

ડરબનનું ટકાઉ આદુ ૯ પેની રતલ, ૧૦૦ રતલથી વધુ લેનારને ૮ પેની (રોકડ ભાવ) મોટી કળીનું લસણ શી. ૧-૦ રતલ, પાપડ નં.૧, શી. ૧૦-૦ ૧૦૦. નં. ૨, શી. ૮-૦ ૧૦૦. પોરટેજ જુદુ.

કપુરી અને ચેવલી પાન શી. ૫ રતલ; પોરટેજ જુદું. બારકીટ શી. ૧૦-૬ ડઝન; લાંબી અને રકવેર બારકીટ શી. ૧૧ ડઝન.

કાંદા, બટેટા (આલુ) હમેશાં હમારે ત્યાંથી મળશે.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ઓરડરો ઉપર પુરતું ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઢાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENBEEDEE

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, વુલન જર્સી, વુલ, બાળકો માટેનો જાત જાતનો. માલ, ઘર વપરાશ માટે તેમજ લગ્નાદિ પ્રસંગોએ શણગાર માટે રીબન વગેરે માટે અમારે ત્યાં પ્રથમ તપાસ કરવા ભલામણ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

બોકસ ૧૫૪૯.

ધીરૂભાઈ પી. નાયક

બુકકીપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ

હીંદુસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માર્ગે મુસાફરી કરવા ઘરે બેઠા અમારી મારફતે બુકીંગ કરો.

જીંદગી, આગ, ચોરી, હુલ્લડ, અકસ્માત, પ્લેટગ્લાસ, વિગેરેના વીમા અમે ઉતરાવી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ક્લીયરન્સ સર્ટીફીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને યોર્કશાયર ઈનસ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 29e Commissioner Street, JOHANNESBURG.

એટલું તમે જાણો છો કે કેનેડાની વિશ્વ વિખ્યાત કંપની

સન લાઈફ ઓફ કેનેડા

ઉપરોક્ત કંપનીના હમો સત્તાવાર એજન્ટ છીએ.

ઉપરાંત

દક્ષિણ આફ્રીકાની વરિષ્ઠ અદાલતની કેપ ઓફ ગુડ હોપ પ્રોવીન્સીયલ ડીવીઝનના સરકાર તરફથી નીમાયેલા અંગ્રેજી તથા ગુજરાતી ભાષાન્તરકાર છીએ તેમજ અત્રેની ઈમીગ્રેશન અંગેનું કોઈ પણ જાતનું કામકાજ વિના વીલંબે ત્વરીત ગતીએ થઈ શકે છે.

1. Wherever there is a particular Life Assurance Problem a Sun Life of Canada Plan can solve it.
2. Prompt settlement of claims is a maxim of the Company's Management.
3. During 1951 the Company paid over £31,000 000 to annuitants, policy holders and their families.

The Sun Life of Canada is a Leader in World Wide Assurance

Consult us first.

C. C. PALSANIA

GENERAL AGENT

Business, Estate, Financial, Insurance and Immigration Consultant.

Sworn Translator.

100 Sir Lowry Road, — CAPETOWN

P.O. Box 4624. Phone 32390

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશ્યલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાકટ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

ગ્રે અને વિકટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર — ડરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વોર્ડરોબ, ડરેસીંગ ચેસ્ટ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, બુક કેસ, ટેબલ, તદન કીફાયત ભાવે ખરીદી શકશો. જાતે પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ:

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ડરેસર—

જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશા તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.

PHONE 33-4691. BOX 2526.

જોઈએ છે

હાડકાં

તમારાં સ્ટેશન કે સાઈડીંગે પહોંચતાં કરવા માટે અમે ટનના પા. ૭ આપીશું

ખાલી બેગો રેલ કીરાયું ભરી પાછી મોકલી આપીશું

વધુ વિગતો માટે લખો:

THE

BULLBRAND FERTILIZERS LTD.

SARNIA, NATAL.

નવલ કથાઓ

સારા સારા લેખકોનું સુંદર સાહીત્ય

કપાલ કુંડલા (બંકીમ ચંદ્ર)	૬	૬
નવલીકાઓ (મેઘાણી)	૬	૬
મળેલાંજીવ (પ્ર. પટેલ)	૭	૦
સોરઠી ગાથા ૪	૬	૬
એક બીંદુ	૭	૦
ઉભી વાટ	૮	૬
ઉન્નયન	૭	૦
ક્લાની સહચરી	૫	૦
અણખુટ ધારા	૭	૬
શહીદોનો સંદેશ (આયરલેન્ડના શહીદ)	૪	૦
માનવતાના હિલામ લેખીકા હેરીયેટ બિચર અનુવાદક શચીન ઓઝા	૧૫	૦
સોનેરી છાયા	૧૦	૦
સ્વપ્ન સૃષ્ટી	૧૦	૦
છાયા પ્રકાશ	૧૩	૬

ર. મ. દેશાઇ કૃત

દિવડી	૧૨	૦
માનવી ખંડીયેરો (એક રક્ત પિત્તીની આત્મ કથા)	૬	૦
લોક ભાગવત (નાનાભાઈ ભટ્ટ કૃત) શ્રીમદભાગવતની કથાઓ	૧૬	૦
કીમીયાગારો (૧૮ મહાન નરનારીઓનો ટુંક પરીચય) યશોધર મહેતા	૬	૦
સર્જતા હઈયા (નવલભાઈ શાહ) જ્ઞાન સાથે આનંદ આપતી નવલ કથા	૭	૬
મુક્ત પંખી	૮	૦
યામા	૧૦	૦

મળવાનું ઠેકાણું આ ઓફીસ.

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal.

ગાંધી સાહીત્ય

દ. આ. નો ઈતીહાસ		૭	૬
મહાદેવ દેશાઇનું જીવન ચરીત્ર		૨	૬
મહાદેવ દેશાઈની ડાયરી	ભા. ૧	૧૦	૦
,, ,, ,,	ભા. ૨	૧૨	૦
,, ,, ,,	ભા. ૩	૧૧	૬
,, ,, ,,	ભા. ૪	૮	૦
,, ,, ,,	ભા. ૫	૧૬	૦
બાપુની કારાવાસની કહાણી		૧૫	૦
હસ્ત લીખીત હીંદ સ્વરાજ્ય		૪	૦
આત્મ કથા (ગાંધીજી)		૭	૬
ગાંધીજીની સંક્ષીપ્ત આત્મ કથા		૨	૬
બાપુની ઝાંખી (કાકા કાલેલકર)		૩	૦
રામ નામ (ગાંધીજી)		૨	૦
બાપુ મારી મા (મનુ ગાંધી)		૨	૬
બાપુની પ્રસાદી		૫	૦
ગાંધીજી અને સામ્યવાદ (કી. મશરૂવાળા)		૩	૦
નીતી નાશને માર્ગે (ગાંધીજી)		૨	૦
અનાસકતી યોગ (ગાંધીજીએ ગીતાજીનો કરેલો અનુવાદ)		૧	૬
ધર્માત્મા ગોખલે (ગાંધીજી)		૧	૬
આશ્રમ ભજનાવલી		૧	૦
હીંદનો કોમી ત્રીકોણ (કોમવાદ વિશે લખેલું)		૬	૦
આરોગ્યની ચાવી		૧	૬
કીંગ કોંગ એખ સાહસથી ભરપુર બાળ વાર્તા		૩	૦

મળવાનું ઠેકાણું : આ ઓફીસ.

'Indian Opinion' P. Bag.,

Durban, Natal.

વાંચવા લાયક સાહિત્ય

ગીતા મંથન (કી. ધ. મશરૂવાળા કૃત)	૭	૬
ગો સેવા (ગાંધીજી)	૨	૦
માનવી ખંડિયેર (અનુ. કાકા કાલેલકર કી. ધ. મ.)	૬	૦
ગીતા બોધ (ગાંધીજી)	૧	૦
બા બાપુની શીળી છાયામાં (મનુ ગાંધી)	૪	૬
બાપુ (ઘ. બિરલા)	૨	૬
મધુકર (વિનોબા)	૫	૬
સાત્ત્વ મુર્તિ અને બીજા લેખો (ગાંધીજી)	૬	૦
ત્યારે કરીશું શું (ટોલ્સટોય)	૪	૯
વ્યાપક ધર્મ ભાવના (ગાંધીજી)	૬	૦
દારૂબંધી (કુમારઅપ્પા)	૧	૩
ઓતરાંતી દીવાલો (કાલેલકર)	૧	૩
કન્યાને પત્રો ન. પરીખ (તારૂણ્યમાં પ્રવેશતી બાળાઓ માટે)	૨	૬
મરકુંજ (મ. ગીકમજી ક્ષયરોગી માટે)	૨	૦
ગાંધીજી (બાળકો માટે ચરીત્ર)	૧	૬
વિશ્વશાંતી કાવ્ય (ઉ. જોશી.)	૧	૦
બનોને (રા. અમૃતકોર)	૧	૦
હીંદી રાષ્ટ્રીય મ. સ.નું બંધારણ	૧	૦
ગીતા પદાર્થ કોષ (ગીતાજીમાં આવતાં શબ્દોનો અર્થ)	૧	૦
આત્મ રચના જુ. દવે.	૮	૦
દીલ્હી ડાયરી (ગાંધીજી)	૭	૬

મળવાનું ઠેકાણું

INDIAN OPINION,

PRIVATE BAG, DURBAN.

ગુજરાતી સ્કુલોને સુંદર તક

નિશાળના પુસ્તકો

નવયુગ વાચન માળા		
પુસ્તક ચોથુ	૩	૦
નુતન લેખન તાલીમી વર્ગ		
ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪. પ્રત્યેકની	૧	૦
ચાલો લખીએ		
ભાગ ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭. પ્રત્યેકની	૧	૩
ભારતનો ઈતિહાસ ભાગ ૧	૨	૦
દેશ વિદેશ ભાગ ૧	૨	૯
ગુજરાતનું ગૌરવ	૧	૯
હીંદના ઈતિહાસની રૂપરેખા ભાગ ૧.	૨	૨
દેશ દીપકો	૨	૦
ભુગોળ પરીચય ભાગ ૩	૧	૧૦
,, ,, ભાગ ૪	૨	૩
પ્રાચીન સમયની રસકથાઓ	૧	૯
મોડલ સ્કુલ અંક ગણિત ભાગ ૧.	૨	૯
મારૂં ગણીત ભાગ ૧	૧	૩
,, ,, ભાગ ૩	૧	૬

આ પુસ્તકો ડઝન બંધી લેનારને ૧૫ ટકા કમીશન આપવામાં આવશે.

સી. ઓ. ડી. થી માલ મોકલવામાં નહીં આવે.

Obtainable from :

'INDIAN OPINION'

Private Bag,

Durban.